

■ 12 Ağustos
2016 Cuma
■ Sayı: 44
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN EGME

Korkmuş Türkiye'nin Yenikapı çaresizliği

Yenikapı'nın uysal figürü Erdoğan'ın CHP'nin desteğinden fayda sağlamış olması hiç garip değil. Kılıçdaroğlu da Yenikapı'da sahne alırken Taksim ve Gündoğdu'da toplamış olduğu Erdoğan karşıtı yüzbinlerden güç aldı ki bu da hiç garip değil.

'KIR DİZİNİ OTUR, BİZ ÇAĞIRDIĞIMIZDA GELİRSİN' DİYENLERE...

DÜNYA HALKLARINA TÜRKİYE'DEN MEKTUP | SURİYE'NİN KURSK'U: HALEP | ERDOĞAN
RUSYA'DA: DERE BÖYLE GEÇİLİR Mİ? | KAMU İŞYERLERİNDE GERGİN BEKLEYİŞ | RİO 2016

Dünya halklarına Türkiye'den mektup

KOMÜNİST PARTİ'NİN, 15 TEMMUZ'DAKİ DARBE GİRİŞİMİYLE İLGİLİ HAZIRLADIĞI BİR MEKTUP RUSÇA, ARAPÇA, İNGİLİZCE, İSPANYOLCA, PORTEKİZCE, ALMANCA, YUNANCA, FRANSIZCA VE KÜRTÇE OLARAK YAYINLANDI. DÜNYA HALKLARINA HİTABEDEN MEKTUP, KARDEŞ KOMÜNİST PARTİLERE, DÜNYANIN FARKLI ÜLKELERİNDEKİ İŞÇİ SINIFI PARTİLERİNE VE ULUSLARARASI BASINA ULAŞTIRILDI.

15 Temmuz gecesi Türkiye'de bir darbe girişimine tanık olduk. Tuhaflıkları, karanlık yönleri, gerçek faillerine ilişkin belirsizlik, sanıkların ifadelerindeki çelişkilere karşın, bu gerçek bir darbe girişimiydi.

Darbecilerin arkasında Fethullah Gülen olduğu, Fethullah Gülen'in ABD yönetimi içinde derin bağlantıları bulunduğu da bir gerçektir. Ayrıca darbe girişiminde Pentagon ve CIA'ye ait birden fazla iz ortaya çıktı.

Bu darbe girişiminin başarısız olması, halkımızın çıkarınadır. Darbe başarılı olsaydı, kapitalist düzenin akla gelebilecek bütün sorunlarıyla boğuşmakta olan emekçi kitleler daha ağır ve yıkıcı koşullarla karşı karşıya kalacaktı. Darbecilerin NATO'cu, İslamcı bir felsefeye sahip oldukları, kendilerinin devasa bir sermaye gücü olmalarının yanı sıra, on yıllardır uluslararası tekelere hizmet ettikleri unutulmamalıdır.

Unutulmaması gereken bir diğer nokta Fethullah Gülen'in siyaset sahnesine Komünizmle Mücadele Derneği'nde çıkmış olmasıdır. Bu dernek 1960'larda

CIA tarafından kurdurulmuştu.

Burada ilginç ve acı olan darbecilerle darbenin öncelikli hedefi olan Erdoğan'ın aynı ideolojik ve siyasi gelekten gelmesidir. İslamcılık, anti-komünizm ve sermaye sınıfına bağlılık Erdoğan'ı da tanımlayan özelliklerdir ve o da tıpkı Fethullah Gülen gibi yıllarca ABD'nin başını çektiği Ortadoğu senaryolarında önemli roller üstlenmiştir.

ABD ve bazı Avrupa Birliği ülkeleri ile Erdoğan arasında yaşanan gerilimin birden fazla nedeni vardır. Suriye'deki başarısızlık, Erdoğan'ın Türkiye içinde sürekli gerilim üretmesi, seçmen desteğini de arkasına alarak kendisine geniş bir hareket alanı açması, kontrolsüzlüğü hemen ilk elde sayılabilir. Ancak bu gerilim giderek Rusya Federasyonu ile ABD ve onlarla birlikte hareket eden çeşitli güçler arasında sürmekte olan derin ekonomik ve siyasal çelişkilerin yattığı mücadelenin parçası haline gelmeye başlamıştır.

Putin yönetimi, bir varoluş kavgası yaşayan ve hem iç hem dış politikada ağır bir tecritle karşı karşıya bulunan Erdoğan ve arkadaşlarına hem havuçu

hem sopayla yaklaşarak NATO'dan kopmaları, en azından NATO'nun Rusya'yı kuşatma politikalarından uzak durmalarını öğütlemektedir.

Darbe girişiminden sonra Türkiye'de iktidar çevrelerinde ABD ve AB'yi ağır dille suçlayan ve "Rusya ile işbirliği yapmalıyız" diyenlerin sayısı hiç az değildir. Kuşkusuz bu aşamada söz konusu yönelim Türkiye burjuvazisinin tercihinin değil, darbe girişiminden aşırı derecede korkan yönetici klingen sığınacak güvenli liman arayışının ürünüdür.

Türkiye'nin özellikle Almanya ve ABD ile ekonomik, siyasi ve askeri ilişkilerinin tasfiyesi, Türkiye'de ancak bir sosyalist devrimle mümkündür. Bugünkü düzen içinde bir eksen değişikliği kaos, çatışma, iç ve dış savaş olasılığını güçlendirir.

Gelişmeler, mevcut iktidar ile ABD ve AB arasında çetin bir pazarlığın süreceğini göstermektedir. Türkiye burjuvazisi bu aşamada giderek daha fazla inisiyatif almakta, düzen muhalefeti bu pazarlıklarda aracılık rolü üstlenmektedir.

Bir yandan da Türkiye, darbe girişiminden sonra hukukun askıya alındığı,

her tür kararın ve devletin yeniden yapılandırılması işleminin küçük bir yönetici kılığın tekelinde olduğu bir sürece girmiştir. Darbecilere dönük olduğu söylenen tutuklama ve işten çıkarmalar, henüz kitlesel boyutta olmasa da, Fethullah Gülen tarikatı ve benzer İslamcı örgütlenmelerle yıllarca mücadele eden ilerici, devrimci, komünist unsurlara uzanmaya başlamıştır.

Bu koşullarda Komünist Parti, dünya halklarına, işçi sınıfının örgütlerine, devrimci ve komünist güçlere şu çağırıyor yapmaktadır:

1. Türkiye'de darbe girişiminde bulunan Fethullah Gülen ya da mevcut iktidardan birine yakınlık göstermek zorunda değilsiniz. Darbeciler kanlı, kalles, sinsî bir planı yürürlüğe koydu. Mevcut iktidar ise bu darbecilerle akrabadır, yıllarca halkımızın evlatlarına birlikte zulmetmiştir. Dayanışmanız gereken, kapitalist sömürünün ezdiği, baskıladığı milyonlarca emekçi ve onların siyasi temsilcileridir.

2. Uluslararası basında yürümekte olan "darbe gerçek miydi değil miydi" tartışması bir tuzaktır, bu tartışmadan kaçınılmalıdır. Tartışılması gereken İncirlik üssündeki nükleer silahlar, NATO'nun örtülü operasyonları, Fethullah Gülen'in yüz civarı ülkede kapitalist sınıfa hizmet eden karanlık bir şebekeyi kim adına ve nasıl kurduğu, İslamcı Erdoğan ile "seküler" Avrupa liderlerini birbirine bağlayan yüksek kârlar, Türkiye'de kamu kaynaklarının uluslararası tekelere peşkeş çekilmesi, işçi ve emekçilerin maruz kaldığı acımasız sömürüdür.

3. Türkiye'de halk düşmanı iktidara karşı gözükse bile, emperyalist merkezlerin her tür müdahalesine, renkli devrim girişimine karşı durulmalıdır. İyi kapitalist kötü kapitalist yoktur. NATO ya da AB'den gelen Türkiye'de özgürlükler ve demokrasi konusunda kaygılıyız açıklamalarının samimiysizliği ortadadır. Türkiye'de toplumsal kurtuluş bu ülkede yaşayan emekçi halkın eseri olacaktır.

4. Benzer biçimde Putin Rusyası'nın bir kurtarıcı olarak görülmesi de anlaşılmalıdır. Türkiye söz konusu olduğunda Rusya Federasyonu'nun tavrı tamamen pragmatiktir ve bütünüyle Rus egemen sınıflarının çıkarları tarafından şekillenmektedir. Bundan bir yıl önce Erdoğan'ı yere göğe sığdıramayan Putin yönetimi, Suriye'de Rus savaş uçağının düşürülmesinden sonra Erdoğan'ın savaş suçlusu olduğunu ilan etmiş, hatta BM'ye kanıt dolu bir dosya sunmuştu. Darbe girişiminden birkaç hafta öncesindeyse Putin ile Erdoğan arasındaki aşk yeniden alev-

lendi. Ülkemizin geleceğini emperyalist-kapitalist dünya sisteminin içindeki dengelere bırakmayacağız.

5. İlimli İslam, ABD tarafından uydurulmuş bir kavramdır. İnsanların inanç ve ibadet özgürlüğü temel haklardandır. Ancak din siyaset ve hukuk alanından her yerde dışarı çıkarılmalıdır. Bunun ilimlisi olmaz. Türkiye'de din adına ya da dinsel referanslarla siyaset yapan her hareket ve kişi suçludur. Türkiye örneği laikliğin önemini anlamak, laikliğin ezilenler açısından ne kadar yaşamsal olduğunun ortaya çıkması için bir fırsattır. Bu fırsat Avrupa'da ırkçı, yabancı düşmanı ideolojilere alan açarak değil, insanlığın geçmiş kazanımlarını kapitalizme karşı mücadeleye bağlayarak değerlendirilebilir.

6. Türkiye tarihi darbelerin, siyasi cinayetlerin, dinsel fanatizmin, militarizmin tarihidir. Ancak Türkiye bundan ibaret değildir. Tarih boyunca Türkiye'de iyi şeyler de olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti genç Sovyet Rusya ile işbirliği halinde yürütülen emperyalist işgale karşı mücadelenin başarısıyla

kurulmuştur. 1923'ten bu yana ülkede savaşa, zorbalığa, kapitalist sömürüye karşı mücadeleler hep sürmüş, işçi sınıfı kitlesel çıkışlar gerçekleştirmiş, Nâzım Hikmet gibi uluslararası bir komünist şair bu topraklardan çıkmıştır. Bundan üç yıl önce siyasi iktidara karşı meşru halk hareketi de bugün İslamcı iki hizbin kavgasına sahne olan Türkiye'de bir başka cephenin varlığına işaret etmektedir. Sizleri Türkiye'de emeğin cephesini takip etmeye, onunla dayanışmaya, onun sesini duyurmaya çağırıyoruz. Tekellerin parası, diktatörleri, darbecileri varsa emekçinin, devrimci aydınların, komünist militanların enternasyonalizm geleneği var.

KAHROLSUN EMPERYALİZM

MÜDAHALE ve DARBE YUVASI NATO, EMPERYALİST AVRUPA BİRLİĞİ DAĞITILSIN

YAŞASIN İNSANLIĞIN EŞİTLİK, ÖZGÜRLÜK, ADALET ARAYIŞI

KOMÜNİST PARTİ

KISIR DÖNGÜ DÜZENİN KISIR DÖNGÜSÜ VE İÇERİDE KALARAK ÇIKIŞ YOK

Korkmuş Türkiye'nin Yenikapı çaresizliği

YENİKAPI MİTINGİNİN ALIŞMADIĞIMIZ KADAR UYSAL FİĞÜRÜ ERDOĞAN'IN CHP'NİN DESTEĞİNDEN, CHP PEK ÖYLE İSTEMEDİĞİ HALDE, FAYDA SAĞLAMIS OLMASI HiÇ GARİP DEĞİL. KILIÇDAROĞLU DA YENİKAPI'DA SAHNE ALIRKEN TAKSİM VE GÜNDOĞDU'DA TOPLAMIŞ OLDUĞU ERDOĞAN KARŞITI YÜZBİNLERDEN GÜÇ ALDI Kİ BU DA HiÇ GARİP DEĞİL.

Türkiye siyasi tarihinin en kalabalık toplanması olduğu iddia edilen Yenikapı mitinginin ardından AKP karşıtlığının enerjisindeki azalma elle tutulur bir hal aldı. Düzen muhalefetinin en büyük partisi CHP'nin Yenikapı'ya Genel Başkan düzeyinde katılmasının, bir diğer unsur olan HDP'nin mitingli değil neden çağrılmadığını sorgulamasının toplumsal bir karşılığı var ve bu karşılık önemsenmelidir. Mitingin önemi de aslında katılımın büyüklüğünden

değil Yenikapı öncesinde yaratılan siyasi atmosferin sürmesinden kaynaklanıyor. Erdoğan ve AKP bir kez daha muhaliflerinden güç alarak yükseliyor.

MİTING GERÇEKTEN KALABALIK MIYDI?

Türkiye sağ genel olarak yalanı ve manipülasyonu sever. Ancak AKP'nin eline bu konuda kimse su dökemez. AKP'nin tarihi sistemli yalancılığın tarihidir. Böylesi bir hareketin her iddiasına şüpheyle yaklaşmak insanlığın temel hak ve hürriyetlerinin bir parçası sayılmalıdır.

Bin değil, on bin değil ve hatta yüz bin de değil, milyon milyon artırılan, 3 milyonla başlanıp, 5 milyonla devam edilip, 8 milyona bağlanmaya çalışılan katılım sayısının gerçekçi bir tarafı olmadığı açık. Ama rakamla ilgili sürdürülen hararetli tartışmada bir gariplik yok mu?

Türkiye'nin en kitlesel partisiyle kalabalık yarıştırmaya tutkusunun en acıklı sonuçlarını üç dört yılda bir sandıkta gören muhalefetin, AKP ile sayı kavgasına girmesi yalnızca çaresizliği büyütüyor.

AKP'nin sandık ve oy gücüne karşı sokak-

lar bizde demenin yolu bu olmasa gerek. Berkin Elvan'ın cenazesinde, Yenikapı'dan daha fazla insanın bulunmasının bugüne dair anlattıklarının bir sınırı var. Devletin tüm olanaklarını seferber eden bir partinin büyük bir miting yapmasında şaşılacak bir yan yok. Ama belli ki Türkiye'deki kitle hastalığının da bir tedavisi yok.

Kitle AKP mitinginde boy gösterdi mi bir türlü, düzen muhalefetinin saflarında boy gösterdi mi başka türlü, büyük bir halk hareketiyle kendisini gösterdiğinde ise bambaşka türlü baş döndürmeye devam ediyor. AKP'nin kitesine karşı şirin gözükme veya onları anlama çabası, düzen muhalefetinin kitesini yanlarında bulunarak dönüştürme gayreti ve son olarak meşru talepleriyle sokağa çıkan halkı örgütlenmeye korkutup kaçırmama titizliği aynı anlayışın farklı koşullarda nasıl yeniden üretildiğinin örnekleri. Hepsinde aynı türden bir korkaklık, umutsuzluk ve çaresizlik var. Böylesine korkak, umutsuz ve çaresiz bir hareket tarzının nasıl olup da kitlelerle birlikte siyaset yapacağı sorusunun yanıtı ise doğal olarak yok.

Yenikapı'daki kalabalığın karşısında korku ve endişeye kapılıp kitle hastalığının başka türlü bir belirtisiyle Yenikapı'yı oradaki kitleye indir-

geyerek tartışmayı rakamlara kilitleyen bir anlayış AKP ile mücadele edemez. Rakamların arkasındaki Yenikapı'yı görmeden ne Yenikapı'yı anlamak mümkün, ne de AKP ile bugünkü kavganın gereklerini...

YENİKAPI MUTABAKATI KİMİN ESERİ?

Yenikapı'daki rakamlar gerçek değil evet ama Yenikapı'da düzen siyasetinin bir bütün olarak verdiği resim gerçek. AKP Türkiye'si'ne MHP'nin doğrudan, CHP'nin ise genelde dolaylı verdiği destek Yenikapı mitingi ile bambaşka bir hal aldı. Özellikle CHP söz konusu olduğunda bu destek Erdoğan'sız bir ülkeye veriliyordu. Memleketin gerici dönüşümünden, yağmalanmasından, emperyalizme olan bağımlılığundan şikâyetçi olmayan CHP, tıpkı AKP gibi yola devam edilmesinden yanaydı. Ama bir farkla... Erdoğan'ı istemiyordu. İstemiyordu çünkü CHP, Batılı merkezlerin ve yerli ve yabancı sermayenin de Erdoğan'ı istemediğini düşünüyordu.

Haksız mıydı? Hiç değil, çünkü Erdoğan için gerçekten durum buydu. CHP'yi sıkıştıran sorun, AKP Türkiye'si'ni meşrulaştıran adımların kaçınılmaz olarak Erdoğan'ı da meşrulaştırmasıydı. Erdoğan'sız bir AKP ve aynı anlama gelmek üzere Erdoğan'sız bir AKP Türkiye'si formülü bir türlü somutlanamadığı için CHP çıkışsız kalıyordu.

Yenikapı, CHP'nin Erdoğan'a verdiği onayı, örneğin başkanlığın önünün açıldığını göstermiyor. CHP, Erdoğan'ın dahi önemsizleştiği bir milli mutabakatın peşinde ve ne yazık ki kendi açısından yine haksız değil...

Çünkü bu mutabakat tek başına AKP'nin veya Erdoğan'ın eseri değil. Bu mutabakatın AKP ve Erdoğan'ın lehine çalışmasına bir sonuç olarak bakılmalı.

Türkiye'de sermaye sınıfı böyle bir ülkeyle, AKP'nin yarattığı Türkiye ile devam etmek konusunda güçlü bir kararlılık gösteriyor. AKP Türkiye'si'nin ihtiyaç duyduğu ince ayarların yapılması konusunda ise herkese görev düşüyor. Normalleşme de, mutabakat da AKP Türkiye'si'ne yapılacak bu ayarların toplamı olarak görülmeli. Yoksa, AKP'nin bu kadar yılda yarattığı tablonun geriye çevrilmesi olarak değil...

CHP işte bu ayarların yapılmasındaki rolünü bir sorumluluk olarak görüyor ve kendisini bu mutabakat içinde anlamlandırıyor. CHP Erdoğan'a veya AKP'ye değil, aslında Türkiye sermaye sınıfına ve onların düzenine destek veriyor.

Bu mutabakatta Erdoğan'a açılan yeri Erdoğan'ın kabul edip etmeyeceği veya bu yeri dönüştürmek için bir çabaya girişip girişmeyeceği, dolayısıyla bunu tekrar bir krize dönüştürüp dönüştürmeyeceği Erdoğan'ın sorunu. Tayyip Erdoğan'ın kriz yaratmak konusundaki sınırsız kapasitesi iyi bilinen bir gerçek, ancak Türkiye siyasetinde patronların ağırlıklarını daha fazla hissettirecekleri bir dönemde siyasetin yalnızca Erdoğan'ı veri ve eksen alınarak anlaşılma-

yacağı da aynı ölçüde doğru.

TÜRKİYE İLERİCİLİĞİ BU KADAR ÇARESİZ Mİ?

Yenikapı'da siyasi düzlemde açıkça gözlenebilen mutabakatın toplumsal olarak da bir karşılığı var. Bu mutabakatın mimarlarının ayaklarını toplumda bir süredir var olan eğilimlere bastığı açık.

AKP Türkiye'si'nde siyasetin en temel yasalarından birisi işliyor ve sahipsiz ve yönsüz kalan Türkiye ilerliciliğinin bir kısmı doğal mecrasına doğru akarken, bu mecranın belirleyici aktörü olan CHP tarafından şekillendiriliyor. CHP tabanıyla, CHP'nin kurumsallığı arasında bir fark olduğu da, bu farkın değişmez ve sabit bir olgu olmadığı da aynı anda hesaba katılması gereken doğrular.

CHP'nin rıza gösterdiği bir memleket tablosuna bu partinin hitap ettiği kitlenin kendi başına direnmek gibi bir şansı yok.

Türkiye ilerliciliği elbette bir bütün olarak teslim alınmıyor. Üstelik bu kitle hem CHP tabanından ibaret değil, hem de CHP'ye oy veriyor olsalar dahi tamamı CHP ile aynı şekilde ilişki kurmuyor. Ancak Türkiye ilerliciliğinin bir ortalamasını temsil eden ve CHP'ye yakın bir kesimin zaman içinde bu mutabakata doğru eğilim gösterdiği ve korku, çaresizlik, umutsuzluk gibi nedenlerle AKP Türkiye'si'ne alışmaya çalıştığı gözleniyor. Türkiye'de patronlar hem bu eğilimi şiddetlendirmek ve güçlendirmek için adım atıyor, hem de bu eğilimden faydalanıyorlar. Aynı eğilim CHP'nin kurumsal yapısına da cesaret veriyor. CHP'ye belki herkes kızıyor görünüyor ama tabanın bir kısmı alttan alta atılan adımlara onay veriyor.

Dahası, Türkiye ilerliciliğine seslenmek için CHP'nin kurumsal yapısıyla birlikte atılan her adım, Taksim mitingi

örneğinde görüldüğü gibi, tam tersi yönde bir etki uyandırıyor ve CHP'nin siyasi çizgisini meşrulaştırırken, bu partiyi daha fazlasını yapmak doğrultusunda cesaretlendiriyor. Yenikapı'ya giden CHP açık ki Taksim'den güç alıyor. Oluşan bu meşruiyet havası, Yenikapı mutabakatına toplumsal olarak verilen desteği büyütüyor ve şaşırtıcı isimlerin Yenikapı'ya destek vermesini sağlıyor.

Mutabakat öylesine meşru ki, Erdoğan ve AKP tarafından şimdilik bu tablonun dışında bırakılan HDP'den ve HDP çevresinden mutabakatın özüne veya içeriğine değil, kendilerinin mutabakatın dışında bırakılmalarına dair bir itiraz geliyor.

Oysa Türkiye ilerliciliği bu kadar çaresiz değil. Oluşan tablo ve mutabakatın niteliği çıkış yolunu da gösteriyor. Bu mutabakat düzenin tüm aktörlerini aynı sınıfsal zeminde, kurumsal bir birlikteliğe zorluyor.

İlericilik sermaye karşıtlığıyla sağlıklı bir ilişki kurmadığı için AKP Türkiye'si'ne alışma eğilimleri gösteriyor. Laiklik veya yurtseverlik Türkiye ilerliciliğinin ayırt edici özellikleri olsa da, patronlara ve piyasaya karşı durmadan, toplumsal olarak geniş bir kesimi oldukları yerde tutmaya yetmiyor. Patronlar ve piyasayla barışık olan bir tür ilericilik, ne kadar laik olursa olsun, bir noktadan sonra bu bağlamda AKP tabanıyla benzeşme tehlikesini barındırıyor.

Sol, Türkiye ilerliciliğine bağımsız kimliği ve ayırt edici nitelikleriyle seslenmek zorunda. Zaman aleyhimize işliyor ve Türkiye ilerliciliğinin teslim alınmasını engellemenin tek yolu, Yenikapı'da somutlanan mutabakatın sınıfsal niteliğini, bağımsız bir siyasi hat vesilesiyle göstermek artık.

■ **Özgür Şen**

**CHP TABANIYLA,
CHP'NİN
KURUMSALLIĞI
ARASINDA BİR
FARK OLDUĞU
DA, BU FARKIN
DEĞİŞMEZ VE
SABİT BİR OLGU
OLMADIĞI DA AYNI
ANDA HESABA
KATILMASI
GEREKEN
DOĞRULAR.
CHP'NİN RIZA
GÖSTERDİĞİ
BİR MEMLEKET
TABLOSUNA BU
PARTİNİN HİTAP
ETTİĞİ KİTLENİN
KENDİ BAŞINA
DİRENMEK GİBİ
BİR ŞANSI YOK.**

SURIYE'NİN KURSK'U: HALEP

Suriye'de nihai muharebe

SURIYE'DE BEŞİNCİ YILINI GERİDE BIRAKAN SAVAŞTA DÜĞÜMÜN, HALEP'TE ÇÖZÜLECEĞİNDE CEPHENİN İKİ TARAFINDAKİLER DE HEMFİKİR. ABD VE MÜTTEFİKLERİ, EL KAİDE'Yİ YENİDEN AMBALAJLAYARAK, AĞIR SİLAHLARLA DONATARAK HALEP'TEKİ KOZLARINI OYNADI.

Nazilerin Stalingrad yenilgisinin ardından yeni ölümcül tanklarıyla donatılmış olarak giriştikleri nihai saldırı, Moskova'nın 450 kilometre güneyindeki Kursk'ta gerçekleşti. Saldırı başarısız oldu ve Kursk yenilgisi öylesine büyüktü ki, Kızıl Ordu Almanları bir çırpıda sınırın ötesine atıverdi.

Bugün Halep'te olanlar için uygun bir benzetme...

HALEP'E GİDEN YOL

ABD'li New York Times gazetesinde "ABD'yle vekâlet savaşında, askeri başarılar Putin'in elini güçlendirdi" başlıklı 6 Ağustos tarihli makaleyi kaleme alan Mark Mazetti, Anne Bernard ve Eric Schmitt, özetle şunları söylüyordu: 2015 yılında Suriye ordusu hızla geriliyordu. Bu bilgi ABD yönetimini cihatçı gruplara TOW (tanksavar füze sistemi) gibi kritik silahları dağıtmak konusunda cesaretlendirdi. 'Asiler' El Kaide ile birlikte hareket ediyor olduğu halde CIA ve Suudi Arabistan, bu silahların Suriye'ye ulaştırılmasını sağladı. Sonuç başta ABD açısından fevkaladeydi, ancak 2015 Eylül'ünde başlayan Rus müdahalesiyle durum tersine döndü.

Aynı yıl Suriye ordusu, başından beri "tüm savaşların anası" olarak nitelendirilen Halep için kolları sıvadı. Önce kentteki silahlı grupların, Türkiye'ye uzanan en kritik ikmal hattı olan Azaz-Kilis yolu kesildi. 2016 başında Suriye ordusu, Halep'teki cihatçıların son ikmal hattını kesmek için hazırды. Bab el-Hava- Reyhanlı yolu olarak bilinen bu yol, 17 Temmuz'da Suriye ordusu

tarafından denetime alındı. Bu ABD'nin Suriye'de bastırıldığı rejim değişikliğinin altının tümüyle boşalması anlamına geliyordu. Mayıs ayında bu askeri tablonun kaçınılmaz olduğu ortaya çıktığında ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Suriye'de rejim değişikliği için 1 Ağustos'un son tarih olduğunu söyledi. Kerry açıklamasını şöyle bitiriyordu: "Ya bir şeyler (rejim değişikliği) olur, ya da başka bir yol için kaşınmış olurlar".

DARBE BİLE DURDURAMADI

Önce işe, Stalingrad'da dağılan Nazi Ordusu'nun yeniden yapılandırılmasına benzer bir biçimde cephedeki silahlı grupların dizaynıyla başlandı. Sahadaki etkin güç tabii ki El Kaide'nin kolu Nusra Cephesi'ydi. ABD, başından beri Suriye'deki El Kaide bağlantılı gruplarla dirsek temasını açıkça yürütmekten çekinse de, Halep savaşının kritikliği bu konuda ihtiyatın bir kenara bırakılmasına neden oldu.

Halep öylesine kritikti ki, darbe gündemiyle boğuşan Türkiye bile organizasyondaki rolünü aksatmadı. 6 Ağustos'ta Katar televizyonu El Cezire'ye konuşan 'muhalif' Muhammed el Abdullah, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla istihbarat ve TSK mensuplarının katılımıyla bir Halep toplantısı yapıldığını söyledi. El Abdullah'a göre, Halep kuşatmasının kırılması için 20 bin militanın toplanması kararlaştırıldı. Suriye kaynaklarına göre cihatçı gruplar, Halep kuşatmasını kırabilmek için tüm güçlerinin üçte birini Halep'e yönlendirdi.

İngiliz Financial Times da El Abdül-

lah'ı doğrulayan bir haberi 8 Ağustos'ta servis etti. Erika Solomon imzalı haberde, Türkiye'den haftalardır, günlük onlarca kamyonun Suriye'ye giriş yaptığını ve bu kamyonların obüs gibi ağır silahlar bile getirdiğine yer verildi. Gazeteye konuşan 'muhaliflerle temasta olan' batılı bir diplomatsa, ABD'nin Nusra Cephesi'ne, İran ve Rusya'ya baskı kurmak için göz yumduğunu ifşa etti.

EL KAİDE MAKYAJI

ABD'nin cihatçılarla işbirliğini açıkta yürütmesinin kamuoyunda yaratacağı hoşnutsuzluğun giderilmesi için de gereken reklam desteği hem Nusra Cephesi'nden hem de batı mediasından geldi. Nusra Cephesi 27 Temmuz'da 'Şam Fetih Cephesi' adını aldığını açıklarken, 'hiçbir örgütle temaslarının olmadığını' duyurdu. Örgütün lideri Ebu Muhammed el-Culani tarafından duyurulan kararda, açıkça El Kaide ile bağlarının kesildiği belirtilmedi ancak bu durum batı basınına "Nusra Cephesi El Kaide'den ayrıldı" haberleri yapmaktan alıkoymadı. Eş zamanlı olarak Brookings Enstitüsü yazarı Michael O'Hanlon, ABD Başkanı Barack Obama'nın aynı anda hem İŞİD'i, hem Nusra Cephesini hem de Esad'ı devirmeye odaklanan planlarının işlemediğini ve geçmişinde Nusra Cephesi'yle birlikte hareket etmiş gruplara silah sağlanabileceğini söyledi.

Nusra Cephesi'nin ambalajlanma işleminde en önemli görev yine batı basınına oldu. Bir anda Fetih Şam Cephesi, "Eski el Kaide bağlantılı grup"

YENİDEN
EMPERYALİST
SALDIRI
TEHDİTLERİNİN
ISITILDIĞI BİR
DÖNEMDE,
SURIYE VE
MÜTTEFİKLERİNİN
NİHAİ BİR ZAFER
DIŞINDA
ŞANSI YOK.

olarak anılırken, 1 Ağustos'ta örgütün Mısırlı liderlerinden Ebu Süleyman el-Muhacir, CNN ekranlarına konuk oldu ve El Kaide'den 'ayrılıklarını' anlattı.

Aslında ortaya çıkan bu verilerle, El Kaide'nin yeniden paketlenmesini, sürecin önünü açmak için atılmış bir adım olarak değil de, ABD'nin hummalı bir biçimde hazırlandığı Halep savaşının hazırlık aşamalarından biri olarak görmek gerekiyor.

Öyle ki, ABD Rusya'nın Nusra Cephesi'ni vurmaya yönelik ısrarının da önüne geçebilmek için aynı esnada Moskova'yı oyalama politikası yürüttü. Haziran ayı sonunda Kerry, ABD ile Rusya'nın Suriye'de IŞİD ve Nusra Cephesini birlikte vurabileceğini açıklamıştı. 15 Temmuz'da bu konuda Rusya ile bir anlaşmaya varıldığı duyuruldu. Ancak ABD hiçbir adım atmadı, böylelikle Halep savaşı öncesi Rus uçaklarının sahada ki vekillerini yeterince yıpratılmasının de önüne geçti.

'HALEP YANIYOR'

Dikkat çeken bir diğer adımsa sosyal medya üzerinden, 31 Temmuz'da başlatılan "Halep yanıyor" kampanyası oldu. Kuşatmanın tamamlanmasından on dört gün sonra başlatılan kampanya, silahlı grupların Nusra Cephesi öncülüğünde Güney Halep'te atağa geçmesiyle –tesadüfe bakın ki- aynı güne denk geldi. Sosyal medyada ve batı basınında, küçük çocukların çaresizlikten lastik yakarak 'uçuşa yasak bölge' oluşturmaya çalıştıklarına dair duygulu (!) mesajları, "ABD'nin kayıtsızlığı Halep halkını Nusra Cephesi'ne muhtaç etti" analizleri izledi. Ve 31 Temmuz'da cihatçı gruplar, Halep'teki ordu kuşatmasını kırmak için Suriye'nin dört bir yanından getirilen 9 bin kadar militanla saldırıya geçti. Saldırdan bir hafta sonra cihatçılar Halep güneyindeki ordu savunma hatlarını yararak, kuşatma altındaki doğu Halep'e ulaştı. Ancak oluşturulan koridor, ordunun hatta bakan bölgelerde kontrolü sürdürmesi nedeniyle ikmale açılmadı. Bu açıdan bakıldığında Halep'in doğusuna yönelik kuşatma devam ediyor.

Şimdi Suriye ordusu, Hizbullah ve Şii milislerle birlikte, Rus savaş uçaklarının desteği altında büyük bir savaşa hazırlanıyor. Amaç kırılan kuşatmayı yeniden tesis etmek. Eş zamanlı olarak Rusya'nın BM temsilciliği, Cenevre'de yapılacak görüşmelerde ABD ve Fransa'nın Halep'te ateşkesi ön şart olarak dayatan tavrını reddetti.

ZAFER NE ANLAMA GELİR?

Eğer Suriye ordusu ve müttefikleri Halep'teki kuşatmayı yenilse, bu Suriye'deki savaşın en önemli dönüm noktası olacaktır. Suriye'nin diğer kısımlarının aksine, daha fazla başına buyruk hareket eden ÖSO gruplarının böylesi kapsamlı ve uzun soluklu bir kuşatmaya direnci düşük kalacaktır. Washington yönetimi belki de bu gerçeği herkesten daha iyi bildiğinden 'Halep'teki insani kriz'le ilgili büyük bir propagandaya başladı. Halep'in tümüyle ordu kontrolüne girmesi, Suriye'deki cihatçı grupların yeniden 2012 seviyesine dönmesi ve Suriye'nin ekonomik kalbinin yeniden çalıştırılması anlamına geliyor.

■ Fırat Dağ

10 Halep gerçeği

1. Halep, 2.5 milyon nüfusu, gelişkin ticaret ve sanayisiyle savaştan önce Suriye'nin kalbiydi. Bu kalp, 2012 Temmuzunda başlayan cihatçı istilasıyla söküldü. Fabrikalara giren militanlar, yağmaladıkları makineleri Türkiye'ye getirip satarak servet kazandı.
2. Halep, Suriye'nin toplumsal dokusunun da minyatürü gibi. Kentte, Arapların yanı sıra Kürtler, Ermeniler ve Süryaniler de yaşıyor. Hatta kentte savaş öncesinde küçük bir Yahudi cemaati de bulunuyordu.
3. Cihatçılar 2012 Temmuzunda kenti bir anda istila ettiklerinde, kontrol altına aldıkları Doğu Halep'ten 600 bin kişi Suriye ordusu kontrolündeki mahallelere kaçtı. Şu anda ordu kontrolündeki batı Halep'te 1.5, doğu Halep'te 40 bin civarında insan yaşıyor.
4. Suriye savaşı başladığında tüm Suriye'deki en büyük Esad yanlısı eylem Halep'te düzenlendi.
5. Cihatçılar kente girdiklerinde yağma ve sivillere yönelik saldırılar 'Devrime sessiz kalan Halep'ten alınan intikam' olarak nitelendiriyordu. Bir cihatçı komutan Guardian gazetesine, "Kent'in yüzde 70'i Esad yanlısı" itirafında bulundu. Sokak ortası infazların videolarıyla yaratılan dehşetle, kent'in silahlı gruplara yönelik direnci kırılmaya çalışıldı.
6. Halep, Türkiye'ye sadece 50 kilometre mesafede bulunması nedeniyle en büyük cihatçı saldırılarının düzenlendiği yer oldu. Ancak Suriye'deki genel durumun aksine, Halep'te sivil halk silahlanarak bu saldırıları durdurdu. Bu nedenle Halep'teki milis gücünün sayısı ordu birliklerinin sayısına denk durumda.
7. Batı basınında sürekli olarak 'Esad Halep'i varil bombasıyla vurdu' haberleri yapılırken ihmal edilen gerçek Halep'te cihatçıların rastgele düzenlediği 'cehennem topu' saldırılarında yaklaşık 2 bin 500 sivilin yaşamını yitirdiği...
8. Bugün ordu kuşatmasına karşı 'insani krizle' ilgili büyük bir hassasiyet sergilense de, 2013'te cihatçılar Halep'in Şam'la bağlantısını kopardıklarında batı Halep'i ablukaya almış, bölgeye yiyecek girişini engellemişti. 2014'te Nusra Cephesi, kente Fırat Nehri üzerinden ulaştırılan suyu kesmeye kadar ileri gitti.
9. Son cihatçı saldırısı 'sivillerin kuşatılması' olarak yansıtılsa da, cihatçılar operasyonlarına 1979'da Halep Topçu Okulu'nu basarak, öğrencilerin arasından belirlediği 80 Aleviyi katleden İbrahim el-Yusuf adlı Müslüman Kardeşler mensubunun adını vererek niyetlerini de açıkça belirtmiş oldu.
10. Halep aynı zamanda yabancı cihatçıların ilk kez yaygın olarak vekâlet savaşında yerlerini aldıkları yerd. 2012 Temmuzundaki işgal, Suriye'de bir Libya senaryosunun önünün açılması ve NATO'nun doğrudan müdahalesine kapı aralanması için tasarlanmıştı. Ancak bu plan işlemedi.

KİRLİ SİYASETTE RUSYA ZİYARETİ ETABI

Dere böyle geçilir mi?

RUSYA ZİYARETİNİN NEDENLERİ, ERDOĞAN'IN YAŞADIĞI SIKIŞMA, PUTİN'İN DARBE ÖNCESİNDEN BAŞLAYAN FIRSATÇILIĞI GİBİ ŞEYLER HAKKINDA ÇOK ŞEY SÖYLENEBİLİR. ÖTE YANDAN ASIL SORU BAŞKA: OLURU VAR MI?

Rusya ile Türkiye arasında darbe girişiminden önce başlayan yumuşama dönemi, Erdoğan ile Putin'in buluşmasıyla taçlanırken, AKP cenahındaki sevindirici olma haline rağmen belirsizliğin süreceği görülüyor. Erdoğan ve kurmaylarının sevinç kaynağı, büyük yalnızlıklarına ve darbe sonrası düştükleri kuyudan çıkmaya yardım edecek bir büyük aktör bulmuş olmaları elbette. Yanı sıra, ABD ve AB'ye karşı pazarlık kabiliyetlerini yükseltme telaşını da yaşıyorlar. Ancak Putin Rusyası'nın Erdoğan'la olan ilişkisinin bundan böyle toz pembe olacağını düşünmek için erken. Hem bu, Erdoğan'ın neler vereceğine de bağlı...

TARİHSEL DEĞİNİLER

Bu konuya aşağıda tekrar döneceğiz. Ancak Rusya ile Türkiye'nin tarihini belirleyen başka faktörler de var. Çarlık Rusyası'nın genişlemesi, 18. yüzyıl ve sonrasında esasen iki coğrafyanın aleyhine olmuştu: İran ve Osmanlı Devleti. Osmanlılar, Kırım'ın Rusya'ya geçişinden sonra hem Balkanlar'dan hem de Kafkasya'dan kemirilmiş, aynı şekilde İran da kuzey kısımlarını Çarlık'a kaptırmıştı. Rusya'nın İran üzerindeki etkisi öyle olumsuzdu ki, 1908 yılında Tahran'daki parlamentonun Rusya tarafından bombalanması uzun süre hafızalardan silinmemişti. Rus gericiliği, İran'daki devrimci mücadeleyi bastırmak için elinden geleni yapmıştı.

Bununla birlikte, Osmanlı'nın çöküş dönemlerinde, "Rus ayısı"nın yarattığı korku bir tarafa, düşünce dünyasında da Rusya'nın etkileri hep görüldü. Özellikle Türkçülüğün ve Turancılığın gelişiminde Rusya/Kafkasya kökenli figürler (Velidi Togan, İsmail Gaspıralı, Abdullah Battal-Taymas vd.) önemli yer kaplarken, "halkçılık" fikrinin doğuşunda da Balkanlar'daki milli mücadelelerle birlikte Rus narodnizmi önem taşıyacaktı.

Ancak Osmanlı aydınlarının Rusya'dan ya da Rusya kökenli fikir akımlarından etkilenirken, korkuları hep baskın çıkıyor ve bunları ya Müslüman kimliğinin, ya da Türk kimliğinin etrafında birleşmesi için

kullanıyorlardı. Tesadüfi olmayan bir şekilde, Osmanlı-Türk aydını Batılılaşma motifini de, kendi kimliğini korumak, Batı'ya yem olmamak için kullanacak, düşmanına benzeyerek onun gadrinden uzak durmaya çalışacaktı.

Ancak tüm bunlara bir kesik atan büyük tarihsel olay, 1917'deki Ekim Devrimi'di. Devrim, bütün hesapları karıştıracak ve bir süreliğine de olsa Anadolu'nun gözlerini Moskova'ya dikmesine neden olacaktı. Enver Paşa'dan tutulsun Velidi Togan gibi sonradan faşizme meyledecek Türkçülere, Kemalistlerden İngiliz işbirlikçilerine kadar herkes saatlerini genç Sovyet Rusya'ya göre ayarlayacaktı. Bu büyülenme hali, tüm taraflar için kısa sürmüştü, önce yenik İttihatçılar Sovyetlere sırt çevirmişti. Kafkasya'nın Sovyetizasyonu karşılığında Kemalistlerin Anadolu'daki bağımsızlıkçı hareketine destek veren Bolşevikler, Anadolu'yu Sovyetize etmek yerine (daha doğrusu, bunu mümkün görmediklerinden), emperyalizm askeri varlığından arındırılmış bir kapitalist Türkiye'yi kabul edeceklerdi (SSCB için İran sorunu ise, 2. Dünya Savaşı sonrasında kadar hiç bitmedi).

**PUTİN'İN
ERDOĞAN'LA
GÖRÜŞMEDEN
SONRA
YAPILAN BASIN
TOPLANTISINDAKİ
HAL VE
HAREKETLERİ,
ERDOĞAN'IN
İŞİNİN O KADAR
DA KOLAY
OLMADIĞINI
GÖSTERİYOR.**

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ

20. yüzyıl Türk-Sovyet ilişkileri biliniyor. Yüzyıl Batı kampına dönük kapitalist Türkiye, Sovyet Rusya'nın kendisine çeşitli zamanlarda açtığı kredilere rağmen (Lozan Konferansı, Boğazlar sorunu gibi), SSCB ile ilişkilerini Soğuk Savaş'a kadar hep belirli bir mesafede tuttu. Bu noktada temel motif anti-komünizm olacaktı. Türkiye'nin TKP'ye yönelik baskıları, SSCB ile aralarında özel bir soruna yol açmamış, iki ülke arasındaki ilişkiler 30'lu yıllarda da özellikle ekonomik işbirlikleri ile devam etmişti.

2. Dünya Savaşı'nda, Türkiye'nin tüm "tarafsız" görüntüsüne rağmen Nazilere duyduğu yakınlık ve sonrasında müttefiklerin savaşı kazanması, Türk-Sovyet ilişkilerinde de yeni bir dönem anlamına geliyordu. Daha savaş bitmeden ABD ve Britanya "Soğuk Savaş"ın işaretlerini verirken, Türkiye savaşın bitmesiyle birlikte "hür dünya"dan yana durarak anti-Sovyet kampa giriyor ve bunun sonucunda, dünya kapitalizminin anti-komünist ittifakı NATO'nun cephe ülkesi olmayı kabul ediyordu.

Ancak Türkiye'de burjuva düzeninin komünizm korkusuna her zaman için Batı'dan yiyebileceği tokat korkusu da eşlik eder. Bir kural olarak, emperyalistlerle arası bozulan, halkla didişen Türk siyasetçiler, hep SSCB'ye yanaşarak ABD'yle pazarlık

payını artırma ihtiyacı duyar. Adnan Menderes'in 27 Mayıs'tan önceki SSCB ziyareti, Süleyman Demirel'in 1967'deki Moskova gezisi gibi örnekler, hem Türkiye-ABD ilişkileri, hem de Türkiye'deki komünizm korkusu ile bağlantılıdır.

RUSYA FEDERASYONU VE PUTİN

Soğuk Savaş sonrası, Rusya'nın 90'lı yıllar boyunca devam eden düşük profili, Putin'in "restorasyoncu" yönünü sivrilterek iktidara gelmesiyle birlikte değişmeye başladı. Putin içeride Rus kapitalizmini derleyip kurumsallaştırırken, dışarıda da NATO genişlemesine ve eski Sovyet ülkelerine yönelik ABD kancasına direnmeye başlıyordu. 2004 yılında, ilk kez bir Rusya Federasyonu Devlet Başkanı, Türkiye'yi ziyaret etti. Putin'in bu ziyaretini, Türkiye'nin 2003 yılında Irak işgali için ABD askerlerine izin verecek tezkereyi mecliste reddetmesinden hemen sonra yapması manidardı. Bazı yorumculara göre, Putin Türkiye'nin ABD eksenli siyasetten kopmaya başladığını görüp Türkiye ile ilişkileri geliştirmek için hamle yapmıştı. Ertesi sene de dönemin Başbakanı Erdoğan, yanına yüzlerce patronu alarak Putin'e iade-i ziyarete gitmiş, özellikle turizm sektöründe ekonomik işbirliği dikkate değer biçimde gelişmeye başlamıştı.

Sonrası ise, 2008 Gürcistan krizi, Suriye savaşı ve Ukrayna sorunu...

BUGÜNE GELİRSEK...

Başa dönüyoruz. Türkiye'nin Rus uçağını düşürmesinin ardından başlayan büyük gerginlik, Erdoğan'ın "özür" mektubu ve Rusya'nın hızlıca normal-

leşme adımlarına başlaması ile birlikte sona erdi.

Bununla birlikte, bazı noktalara dikkat çekmek gerekiyor.

Birincisi, eğer BBC Türkçe'nin derlediği analizlere bakacak olursak, Rus basını Türkiye ile yakınlaşma/normalleşme konusunda bir hayli temkinli. Her iki tarafın da, Batı'ya karşı birbirini kullanmak için adım attığı düşüncesi görülüyor. Erdoğan'ın zorunluluktan Putin'e gittiği, ekonomik alandaki normalleşmenin hemen peşinden siyasi normalleşmenin gelmeyeceği, Ankara'nın Moskova'yla en fazla "yüzeysel" bir ortaklık inşa edebileceği de yorumlar arasında.

İkincisi, Putin'in Erdoğan'la görüşmeden sonra yapılan basın toplantısındaki hal ve hareketleri, Erdoğan'ın işinin o kadar da kolay olmadığını gösteriyor. Putin, ekonomik alanda dahi yaptırımların kademe kademe kaldırılacağını söylerken, en büyük siyasi başlık olan Suriye hakkında ayrı bir görüşme yapacağını açıkladı. Ekonomik olarak da, örneğin Türk Akımı'nın Güney Akımı'na nazaran daha düşük profilli bir proje olduğu da açık. Bu noktada da ihtiyaç sahibi esas olarak Erdoğan ve onu Rusya ile ilişkileri normalleşmeye iten patronlar.

Üçüncüsü, Türkiye'nin Suriye'de Rusya'ya ne vereceği hâlâ bir muamma. En ideal senaryo, Erdoğan'ın Esad'ı devirme inadını bırakması karşılığında, Rusya'nın da YPG'ye zimni desteğini kesmesi. Ancak bu noktada da bir pürüz var: ABD dahi, bir süredir "Esad gitmeli" nakaratını daha az tekrarlıyor. Suriye'deki vekalet savaşı, ABD için, IŞİD karşıtı savaşa dönüşmüş durumda -en azından şimdilik. ABD'nin bu

ERDOĞAN'IN ESAD'I DEVİRMEKTEN VAZGEÇMESİ, OBAMA'NIN SURIYE SİYASETİ İLE ZIT DEĞİL. ANCAK ABD'NİN MÜTTEFİKİ SUUDİ ARABİSTAN'IN "ESAD GİTMELİ" ISRARI SÜRÜYOR. SERMAYEYİ KRAL SELMAN'A YÜKLEYEN ERDOĞAN'IN BU İTTİFAKIN GEREKTİRDİĞİ SORUMLULUKLARDAN KAÇIP KAÇAMAYACAĞI BELLİ DEĞİL. AYRICA, ERDOĞAN'IN SURIYE KONUSUNDA PAZARLIK YAPMA OLANAĞI DA PEK YOK.

noktadaki "B Planı", savaşı olabildiğince uzatmak, silahlı çetelerin kritik bazı noktalarda (Örneğin Halep) tutunmasını sağlamak, mümkünse Suriye'ye farklı egemenlik alanlarına ayırmak. Bu planda, mutlaka Esad'ın iktidardan devrilmesi gerekiyor. Yani, Erdoğan'ın Esad'ı devirmekten vazgeçmesi, Obama'nın Suriye siyaseti ile zıt değil. Ancak ABD'nin müttefiki Suudi Arabistan'ın "Esad gitmeli" ısrarı sürüyor. Sermayeyi Kral Selman'a yükleyen Erdoğan'ın bu ittifakın gerektirdiği sorumluluklardan kaçıp kaçamayacağı belli değil. Ayrıca, Erdoğan'ın Suriye konusunda pazarlık yapma olanağı da pek yok.

Dördüncüsü, bununla bağlantılı. Tüm aksi söylemlere rağmen, Türkiye'den Lazkiye ve Halep'teki silahlı gruplara silah akmaya devam ediyor. Bu silahlar genellikle Katar ve Suudi Arabistan tarafından alınan ve Türkiye aracılığı ile Suriye'ye geçirilenler. Ancak özellikle Halep'te, orduya karşı uzun süredir hazırlandığı anlaşılan gruplara destek hâlâ Katar, Suudi Arabistan, Türkiye üçlüsünden. Buradaki "pat" durumunu hem ABD'nin hem de Rusya'nın tercih ettiğine dair söylentiler de bulunuyor. Bu durumda, Türkiye, ABD ve Suudi Arabistan'ın istekleri doğrultusunda, Kaide ve bağlantılı gruplara destek vermeyi sürdürebilir.

Her halükarda, Putin Rusyası'nın ilahine Erdoğan'a güvenmesi için hiçbir sebep yok. Ancak dişleri sökülmiş ve yardım arayan bir Erdoğan'dan sonuna kadar faydalanacağı açık. Ama Erdoğan'a, yokluğunda da işe yarar partnerler bulunabileceği hissettirilmiş olmalı. Bu hisse ortak olanlar arasında, kesinlikle Putin de var.

■ Erman Çete

KEMAL OKUYAN

İNANMIYORMUŞ GİBİ YAPARAK DEĞİL HAKİKİ BİR İNANMA Kendi söylediğine inanma

AKP demokrasi ve özgürlük getirecekti, yıl 2002. İnanıyorlar mıydı buna, yoksa çok mu uyanıklardı? Liberaller, ılımlı solcular, ultra radikal devrimciler... Hayır buna inanmıyorlardı, düpedüz hesap yapıyorlardı. Kendilerine inanmayanlar neden başkalarına inansın ki! Kullanışlı aptal olup olmadıkları ayrı bir tartışma ancak siyaseten gerçekten uyanıklıktı yaptıkları, cin olmadan adam çarpmak, köylü kurnazlığı da denebilir. AKP orduyu geriletecek, bunların bir bölümü boşalan alana yerleşecek, bir bölümü ise zayıflayan devlete devrimci darbeler indirecekti. Yok, inanmıyorlardı AKP'ye...

Ergenekon, ardından gelen Balyoz filan, değişen bir şey yoktu. Kontrgerillanın yeniden yapılandırılacağını biliyorlardı,

AKP'ye hiç inanmıyorlardı ama bir bölümü 12 Eylül'deki devlet şiddetinin intikamının alındığını düşünüyor, bir bölümü "sivilleşme"den pay istiyor, bir bölümü ise kolay yoldan başka türlüüne inanmadıkları bir "devrim"e yaklaşma hayalleri kuruyordu.

Tunus, Mısır gibi ülkelerde halkın yolsuzluk ve yoksulluğa karşı öfkesi kısa sürede emperyalistler tarafından "Arap Baharı"na dönüştürüldüğünde de aynı oldu. Hillary Clinton "bu bir devrim" diyordu, liberaller "bu bir devrim" diyordu, devrimci radikaller "bu bir devrim" diyordu ama bunun bir "devrim" olduğuna hiçbiri inanmıyordu. Devrime inanmıyorlardı zaten, önemli olan azıcık değişim, azıcık hareketti. Emperyalist projelere göbekten bağlı liberaller zaten mutluydu, diğerleri ise kendi küçük dünyalarını Arap halkları-

“ KİMİ İLKELELERLE, DEVRİMCİ İDEALLERLE İŞİ KALMADIĞINDAN YENİ DENGELER İÇİNDEN "HAREKET" YARATMAYA ÇALIŞIYOR. YENİKAPI MİTİNGİNDEKİ KİTLEYLE İLETİŞİM KURMAKTAN SÖZ EDEN Mİ ARARSIN, KILIÇDAROĞLU'NUN ERDOĞAN'A KAPIYI NE ZAMAN AÇIP NE ZAMAN KAPATMASI GEREKTİĞİNİ FISILDAYARAK DEVRİMCİ SİYASET YAPMAYA KALKAN MI... BUNLAR NE ERDOĞAN'A NE DE KENDİ POLİTİKALARINA GEREKÇE YAPTIKLARI ARGÜMANLARA İNANIYOR. İNANMIYORMUŞ GİBİ YAPIP YOLA DEVAM EDİYORLAR. ”

İNÇLA

Yunanların karşısına inançla çıkmak

nın sırtından büyütme derdindeydi.

Syriza Yunanistan'da yükselişe geçiş hükümet olduğunda da bunun bir devrim olduğuna kimse inanmadı. Ama liberaller ve bir kısım sol "başardık" dedi. Yunan sermayesinin sözcüsü gazeteler de aynı çığlığı attı: Başardık! Yunan sermayesi inanıyordu, "bizimkiler" in ise inancı yoktu ama bu tür şeylere tutunmaktan başka çaresi de...

İnanmadılar, başkaları tarafından kandırılmadılar. Kandırdılar. Kendilerini ve başkalarını.

Peki şimdi ne oluyor?
AKP ikiye bölündü. Reisçiler ve Fetocular.

AKP'nin meşruiyeti çok sorgulanıyordu. Cemaat öyle gayri meşru, sinsî, kanlı bir hamle yaptı ki, Erdoğan'a yeni

bir meşruiyet kapısı açtı.

Şimdi bu kapının açık kalması için kuyruğa girenler var. Liberaller azıcık kenara çekildi, yerlerini başkaları doldurdu. İlimli solcular ve "radikal devrimciler" çok değişmiyor, onlar her zaman hazır. AKP'ye inanmıyorlar, Erdoğan'a hiç. Ama o kapının açık durması gerek.

Kimi cemaatten intikam alıyor. 12 Eylül mağduru devrimcilerin yerini, "FETÖ" mağduru ulusalcılar aldı. Mağduriyet gerçek, bunun hesabını sorma arayışı sonuna kadar meşru, buna indirgenmiş siyaset ise kesinlikle yanlış sürükleyiciydi.

Kimi Erdoğan'a kapıyı açık tutarak Türkiye'nin batı ittifakında kalmasını garanti ettiğini düşünüyor. Bakmayın siz Avrasya, Rus-Çin eksenî edebiyatına. Türkiye'de siyaset erbabının "solcu"ların bir bölümü dahil olmak üzere, neredeyse tamamı ABD-Almanya-Fransa-İngiltere dördlüsünden uzak bir dünyada yaşayamaz, ölür!

Kimi kapının önündeki nöbet sayesinde Erdoğan'ın iplerini elde tutabileceğini, en azından onun büsbütün özgür kalmasını engellemeyi, buradan da sistem içinde daha fazla ciddiye alınmayı hesaplıyor. CHP'de ikna olanların tamamı bu fikirde.

Kimi ilkelerle, devrimci ideallerle işi kalmadığından yeni dengeler içinden "hareket" yaratmaya çalışıyor. Yenikapı mitingindeki kitleyle iletişim kurmaktan söz eden mi ararsın, Kılıçdaroğlu'nun Erdoğan'a kapıyı ne zaman açıp ne zaman kapatması gerektiğini fısıldayarak devrimci siyaset yapmaya kalkan mı...

Bunlar ne Erdoğan'a ne de kendi

politikalarına gerekçe yaptıkları argümanlara inanıyor.

İnanıyormuş gibi yapıp yola devam ediyorlar.

Erdoğan'ın büyük bir emperyalist operasyonu yenilgiye uğrattığını söyleyenler de aslında buna inanmıyor. Bir emperyalist operasyon var, bu açık ama herkes bu operasyonun başarısızlığında belirleyici faktörün Erdoğan olmadığını ve onun asıl derdinin kendi kişisel kurtuluşu olduğunu biliyor. Lakin Erdoğan'ı desteklemek için bundan daha afili bir gerekçe üretilemezdi: Emperyalist planları bozdu!

Başkaları Erdoğan'ın çok ama çok güçlendiğini söylemeye devam ediyor. O kadar güçlenmiş ki, denetlenmezse durum çok vahim hale gelirmiş. Böylece aslında pek zayıflamış olan Erdoğan'ın gölgesinde pozisyon kapmaya çalışmak oluyor size Erdoğan'ı dizginlemek!

Emperyalist ülkelerin Erdoğan'a operasyon çekebileceğini yıllardır görmek istemeyen, emperyalizmin şimdiye kadarki "renkli devrim" denemelerini nedense önemsemeyenler darbeyi Erdoğan'ın kendi kendine yapıp sonra da üste çıkmaya çalıştığını ima etmekten vazgeçmiyor. Buna kendileri de inanmıyor ama söyledim ya, inanmıyorlar zaten hiçbir şeye ve kendi kendine darbe yapan Erdoğan'a karşı en geniş cephenin kurulması gerektiğini söyledikten sonra Erdoğan'la işbirliği yapmaya çalışanların içinde erimeyi göze alıyorlar.

Durum budur ve bu nedenle şimdi "inanın devrime, sosyalizme, insanlığın eşitlik-özgürlük arayışına" demek çok daha önemli hale gelmiştir.

PUTİN-ERDOĞAN: NİYET OKUMA

Erdoğan'ın derdi, düşmanlarını hızla azaltmak. Düşmanlığın ve dostluğun alabildiğine değişken olduğu bir dünyada Erdoğan'ın uzun süre sadece Fethullah'a düşmanlıkla idare edebileceğini düşünenlerle, yeni bir hamleyle karşılaşınca kadar ABD'yi açıktan düşman olarak tanımlayabileceğine inanlar aldaniyor. Ancak şimdi onun için düşman azaltmak her şeyden önemli. Bunu becerdiğinde, bu badireyi de atlattığında düşman tanımını yenileyecek. Onun düşmanlarının azalması için ona yardımcı olanlar yine bir züğürt tesellisi bulacaktır illa!

Putin'in temel derdi, ABD'yi kendisinden uzak tutmak. Suriye'deki savaşı ve şimdilerde Erdoğan'ı bunun için koz olarak kullanıyor.

Suriye'de özgüven ve savaş kazanmış bir Esad değil, kendisine mahkûm ve kendisi ile ABD arasındaki ilişkilerin düzelmesinde rol üstlenecek bir Esad ister. Türkiye için de aynısı geçerli. Putin Erdoğan'ı NATO'dan söküüp kendisine bağlamaya kalkacak kadar öngörüsüz değil. ABD zayıflıyor ama kendi pozisyonunu hesaplamadan asla terk etmez, Türkiye'yi de kendi isteğiyle bırakmaz. Türkiye'yi kendisine çekmeye kalkmak demek, Putin'in ABD ile erken bir hesaplaşmaya kalkması demek. Bunu istemez, Erdoğan'ı NATO içinde etkisizleştirmek ister.

Bunun dışında işin içinde bir sürü ekonomik çıkar var. Bunlar da önemli. Enerji yolları, turizm, ticaret, büyük yatırımlar. Ve bunların hepsi ancak yukarıdaki çerçevede ele alınabilir.

KAMU İŞYERLERİNDE ÇALIŞANLARIN GERGİN BEKLEYİŞİ

Devlette korku tüneli

CEMAAT TEMİZLİĞİ" NİN KAMUDA CİDDİ OBJEKTİF SINIRLARI VAR. AKP'NİN VAHŞİ KADROLAŞMA DÖNEMİNDE YERLEŞMİŞ OLAN MUHAFAZAKÂR KADROLAŞMADA CEMAATLE İLİŞKİLENMEMİŞ BİRİNİ BULMAK ZOR. BU KOŞULLARDA ORTAYA ÇIKAN PANİK VE KORKU ORTAMININ İNSANLAR İÇİN UTANDIRICI DURUMLAR YARATMASI DA KAÇINILMAZ.

O lağanüstü hal ilanıyla birlikte her yeri saran "cemaat operasyonları" kamu işyerlerinde yıllar içinde oluşan gerici baskı ortamını yeni ve daha karmaşık bir hale getirdi. Baskının, kadrolaşmanın ve amir sendikacılığının yıllarca çürüttüğü kamu, şimdi gerici kadroların birbirini gammazladığı, kendini kurtarmak için aşırı hareketlere başvurduğu ve korku içinde beklediği bir hal aldı.

Kamu çalışanları ile bu konuyu konuştuk.

Darbe girişimi sonrası birçok kamu kurumunda binlerce memur açığa alındı. Her geçen gün de sayı artmaya devam ediyor. Peki, kamu çalışanlarına bu durum nasıl yansdı? Olup biteni bir de sizden dinleyelim.

TURGUT: AKP iktidarı elinde tutabilmek için yaptığı pazarlıklar sonucu bakanlıkları, kamu kurumlarını ve kamu iktisadi teşebbüslerini farklı cemaatlerin güdümüne bıraktı. Bu da belli bakanlıklarda belli cemaatlerin ağırlığının oluşmasına yol açtı. Şu anda tasfiye edilen Gülen Cemaati bunlardan yalnızca birisi. Artık bu cemaatlerden referans almadan işe girmeniz veya görevde yükselmeniz çok zor. Üstelik soru hırsızlığı da sadece Gülen Cemaati'ne has bir davranış değil. Devlet bu anlamda tamamen çürümüş durumda. Gülen Cemaati tasfiye edilirken rakamlara şaşırıyoruz ama diğer cemaatlerin kadrolaşması bundan çok da az değil.

Diğer yandan, tasfiye hareketi oldukça basit ölçütlerle yapılıyor. Bank Asya'da parasının olup olmadığı, çocu-

ğunun Gülen Cemaati'ne bağlı okullara gidip gitmediği, sosyal medya paylaşımları veya işe girerken mülakatta referansının kim olduğuna bakılarak çalışanlar açığa alınıyor.

CEMAL: AKP iktidarı ile birlikte bürokraside işlerin daha kolay yürütülebilmesi gerekçesine sığınarak yasalara uygunluğu dikkate alan memur gözden düşürüldü, siyasal iktidara biat eden ve gerekirse yasaları çiğneyen "işini bilen memur"a yol verildi. Bu durum sadece devlette bir yozlaşmayı beraberinde getirmekle kalmadı aynı zamanda devlet aygıtının "parsel parsel" çeşitli cemaatlere sunulmasını da sağladı.

Darbe girişimi ve ardından yaşanan gelişmeler Türkiye siyasetine nasıl yansdı ise kamuya da öyle yansdı. Yaşananlara biraz dışarıdan bakıldığında, düne kadar yakın ilişkiler içerisinde olan gerici kamu personellerinden bir kısmı yine muhafazakâr ve gerici olan başka kamu personellerini açığa alıyor, onları gammazlıyor ve kendilerini aklamaya çalışıyor. Tabii burada tasfiyeyi gerçekleştiren ve ona maruz kalan grubun aynı ideolojiden beslenmesi at iziyle it izin karışmasına neden oldu. Muhafazakâr, gerici tüm kamu personelinin diken üstünde olduğu söylenebilir.

SORU: Açığa almalarla ilgili adaletli bir süreç geçirildiğini söyleyebilir misiniz?

CEMAL: Hukuk devletinin en temel ilkelerinden biri olan "belirlilik" ilkesi tamamen ortadan kalkmış durumda. Görevden alınan kamu emekçilerine yönelik soruşturmalar kanunla belirlen-

miş süre içerisinde başlatılmıyor, kişilere isnat edilen suçların ne olduğu bile belirtilmeden açığa almalar gerçekleşiyor. Bu kuralızsızlık ve keyfilik içinde adaletten söz edilebilir mi?

Sürecin OHAL kapsamında ilerlemesi, daha doğru ifadeyle ilerlememesi, Gülen cemaatine mensup olduğu iddiasıyla açığa alınan kişiler dışındaki kamu emekçileri tarafından da endişeyle karşılanıyor. Kamu emekçilerinin hangi eylemleri ya da söylemleri nedeniyle açığa alındığı bilinmiyor ve bu bilinmezlik hali kamuda bir cadı avının başlayacağı endişesini beraberinde getiriyor.

TURGUT: Açığa alınma esas olarak

Devletin yayın kurumlarında durum

Soru: 15 Temmuz gecesi sonrasında nasıl bir ortamda çalışıyorsunuz?

Cevap: Siyasi kimliklerin bir ölçüde veya başka bir deyişle tırnak içinde ayrıştığı bir ortamdayız. Korkudan bir anda bayrağa dolanıp işe gelen liberaller; Atatürkçüyüm, benim çizgim belli diyen ama yine de benzi sararan Kemalistler; sükünle duran siyasi kimliğini hiç saklamamış ve bu nedenle zaten mağdur durumdaki solcular ve nihayet birden eforik bir halde hiç durmadan RTE'nin dediklerini tekrar

eden korkuları yüzlerinden okunan AKP'liler.

Soru: İnsanlar açığa alındıkça bu ayrışma şekil değiştirdi mi?

Kısmen. Liberaller ve kemalistler diye ayrıştırmaya çalıştığımızda ki çoğu zaman aynı düzlemde yer alabiliyorlar. Bu grup, açığa alınmalar oda arkadaşına kadar gelince, sanki bu günler paraşütle önlerine düşmüş gibi histerik yaklaşımlar gösterdi. Bayılanlar, ağlayanlar, çırpınanlar oldu. AKP'liler daha sessiz bir hatiplikle devam etmekle birlikte, ilk günlerdeki

saldırgan-panik hallerinin yerini, savunma ve inanma-inandırma refleksine bıraktı.

Soru: Normalleşme başladı mı?

13 yıldır birlikte, iç içe çalışıyoruz. İş arkadaşlarımızdan duyduğumuz şu sözlere ne dersiniz? AKP'lilerin normalleşmesi mi diyeceğiz?

'Ne yalan söyleyeyim kuzenim Fethullahçı, amcam Fettullahçı'

'Aslında sınav sorularının verilmesi bir noktada doğru çünkü sınavlara ateistler de girmiş.'

Yargıda işler iyice karıştı

Bir yargı çalışanısınız. 15 Temmuz gecesi sonrasında nasıl bir ortamda çalışıyorsunuz?

Darbe girişimi öncesinde de AKP'nin sert müdahaleleri söz konusuydu. 15 Temmuz sonrasında ise hakim ve savcılara dönük yaygın bir açığa alma ve gözaltı furyası başladı. Burada AKP'nin arka bahçesi olan Memur-Sen'in gerici bir ağırlığı söz konusu. Darbe girişimin hemen ardından Memur-Sen iş yeri önünde tekbirli eylem gerçekleştirdi. Şimdiye dek yaşanan gericileşme ortada ama kamu kurumlarında bugüne dek tekbir getirilerek eylem yapıldığı görülmemiştir. Çalışanlarda darbe karşıtı bir tutum yaygın ama AKP'nin OHAL ve KHK'ler ile yarattığı bir korku ve tedirginlik atmosferi hakim ama korku ve tedirginliğin yanı sıra AKP'nin politikalarına karşı örgütlü olmayan bir tepki de mevcut. Pek çok insan yaşanan darbe girişiminin gerisinde AKP politikalarının yattığını düşünüyor. Bu tepki örgütsüz bir tepki, dillendirirken bile insanlar tedirgin, çünkü kendilerince darbeci olarak yaftalanmaktan ve açığa alınmaktan korkuyorlar.

Tasfiye Süreci çalışma ortamını nasıl etkiledi?

Söylediğim gibi, emekçilerin korkuları ve endişeleri abartılı bir biçimde arttı. Cemaat ile hiç bir ilişkisi olmayan hatta kendini ilerici olarak tanımlayanlar bile cemaat ile ilişkisi olan ya da bu saikle gözaltına/açığa alınmış herhangi biriyle günlük insani iletişim kurmuş olabileceği şüphesi ile her an kendisinin de açığa ya da gözaltına alınabileceğini düşünüyor.

Görevden alınan insanların görevlerine döneceklerini düşünüyor musunuz?

Kendi kurumundan örnek verecek olursam, AKP aslında Adalet Bakanlığı'na cemaate teslim etmişti ve cemaat yıllardır yargı alanında pervasızca örgütlendi. Görevde yükselmek, Yargıtay üyesi/başkanı olmak gibi meslekte bir adım ilerleyebilmenin yolu cemaatin kapısından geçiyordu. AKP bence bu tedirginliği ile kendi kadrolarını da yaratamaz durumda. Mesele iktidar içi çatışma... Kendinden olmayan herkesi tasfiye etme eğilimine gideceği gibi, aslında kendisinden olanın da kim olduğuna dair muğlaklık yaşayacak. Bu nedenle tasfiye edilenlerin bir kısmının görevlerine dönebileceklerini düşünüyorum.

Geleceğe ilişkin kaygı duyuyor musunuz?

Elbette... Tasfiyenin tamamlanmasını 657 sayılı kanunun değişmesine bağlamış görünüyorlar. Kamu emekçilerinin iş güvencesi elinden alınacak, dönüşüm tamamlanacak; kendilerinden olmayana bu alanda da var olma hakkı tanımayacaklar. Çalışanların buna ne yaptığını bilen bir örgütlülükle karşı koymasına tek umut olabilir.

"CEMAAT İLE İLİŞKİLİ OLANLARIN TEMİZLENMESİ" SÖZÜNDE BİLE BİR MİZAH VAR. DEVLET KURUMLARI ZATEN "CEMAATLER" ARASINDA PAY EDİLMİŞ DURUMDA.

musunuz?

CEMAL: Kısa vadede geri döneceklerini düşünmüyorum. Elbette, adil yargılama süreçlerinden geçildiği izlenimi verebilmek amacıyla az sayıda geri dönüşler olabilir, ancak görevden alınanların ezici çoğunluğunun kamudan ilişkisinin kesileceği kamsındayım.

TURGUT: Biraz da AKP'nin siyaseten ne kadar dengelendiği ile alakalı. Çünkü AKP fırsat bulduğu anda bütün kendinden olmayan kamu çalışanlarını tasfiye edip yerine kendi parti teşkilatını doldurmaya hevesli bir yapı. Karşısında bu soruşturmanın takipçisi olan, hukuksuzlukların peşine düşen bir muhalefet cephesi bulunmadığı takdirde cemaat falan derken, muhaliflerin, kurumlarda idarece sevilmeyenlerin tümünü tasfiye etmeyi deneyeceklerdir.

memurun görevi başında kalmasında sakınca görülen durumlarda alınan bir ihtiyati tedbirdir. Bilinenin aksine açığa alınan kamu çalışanlarının memuriyet hayatı bitmez. Açığa alınan kamu çalışanları hakkında görevden uzaklaştırma tebliğ ile başlar ve tebliği izleyen 10 işgünü içerisinde soruşturma başlatılması gerekir ancak OHAL kapsamında çıkarılan 669 sayılı KHK'daki "15/7/2016 tarihinden sonra milli güvenlik gerekçesiyle görevden uzaklaştırılan kamu görevlileri hakkında ilgili mevzuatında öngörülen soruşturma açma süreleri olağanüstü hal süresince uygulanmaz." ibaresi bu sürenin uzatılmasını sağlıyor.

Tasfiye süreci çalışma ortamını nasıl etkiledi?

CEMAL: Üç kelime ile özetlemek gerekirse; gerginlik, korku ve endişe.

Kamu işyerlerinde on yıllar içinde nasıl bir baskı ortamı yaratıldığı, ilerici, dürüst insanların nasıl tehdit edildiği bilinen bir şey. Ne var ki son yaşanan tasfiye süreçleri ile iktidarın oluşturduğu hegemonik yapı içerisinde bulunan memurlar açısından da iş barışı çatırda-maya başladı. Muhafazakâr tüm personelin korku ve endişe içerisinde olduğu söylenebilir. Zira, hem AKP iktidarının oluşturduğu hegemonik yapının içerisinde olup hem de Gülen Hareketi ile

öyle veya böyle bir ilişki biçimi geliştir-meyen personel bulmak samanlıkta iğne aramaya benzer. Kamudaki gerici grup bir taraftan geçmişte cemaatle girdiği ilişkileri yadsımak için olağanüstü çaba sarf ederken diğer taraftan iktidara biat etme noktasında birbirleriyle yarışır hale geldi.

TURGUT: İşin en acı kısmı burası, birkaç gün öncesine kadar aynı masada yemek yiyenler, aynı siyasi görüşü paylaşanlar, aynı partiye oy verenler hatta aynı odada mesai yapanlar birbirine düşman oldular.

Şu an yapılan açığa almalar o kadar meşru görünüyor ki, cemaatin yolunu bilmeyen kırk yıllık solcular görevden alınsa arkasından "bunlar kendilerini iyi gizler" diye söylenceler başlıyor. Aynı odada çalışan mesai arkadaşları birbirinin arkasından "vay hain" diye söylemeye başlıyor. Açığa alınan ve cemaatle ilişkisi olmadığı aşikâr olan insanlara bile bir telefon açıp "geçmiş olsun" demiyor kimse.

Bir diğer konu ise bu insanların aklandığı durumda ne olacağı. Yani soruşturma geçirdikten sonra aklanıp geri dönen çalışanların yüzüne arkadaşları nasıl bakacak? Bu çok önemli.

Görevden alınan insanların görevlerine döneceklerini düşünüyor

‘DARBE VE
DEMOKRASİ İŞİ’
PATRONLARA
YARADI

Milli mutabakat için patronlar sahnede

15 TEMMUZ VE SONRASINDAKİ GELİŞMELERİ FIRSAT OLARAK DEĞERLENDİREN PATRONLAR HEM ERDOĞAN’DAN TALEPLERİNİ DAHA YÜKSEK SESLE DİLE GETİRİYOR, HEM DE İKTİDARA KENDİ FİKİRLERİ SORULMADAN ADIM ATILMAMASI UYARISI YAPIYOR.

Gericiliğin iktidar kavgası patronların ekmeğine yağ sürüyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın başlattığı “demokrasi şölenlerinin” baş misafirlerinin yine sermaye sınıfının temsilcileri olması dikkat çekti ve “milli uzlaş” da patronların çıkarlarına işaret etti.

ERDOĞAN İÇİN 200’LÜ ‘BEYİN FIRTINASI’

Bir süre önce Ankara’da, Türkiye’de faaliyet gösteren önemli sermaye gruplarından yaklaşık 200 firmanın temsilcileri ile Erdoğan bir araya geldi ve 15 Temmuz sonrası için öneriler tartışıldı. Aralarında BOSCH, BP, Coca Cola, Citibank, Ford, Google, Mazda, Nestle ve Vodafone temsilcilerinin de yer aldığı

buluşmaya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) öncülük etti. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk-İş Başkanı Ergün Atalay, Hak-İş Başkanı Mahmut Arslan, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Genel Sekreteri Bülent Pirler ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) temsilcilerinin görüşlerini aktardığı toplantı sonrasında da patronlar Külliye’nin yolunu tuttu.

200 patronun Erdoğan’la bir araya gelmeden önce, kendi aralarında bir “beyin fırtınası” gerçekleştirdiği de kulislardan sızan bilgiler arasındaydı.

Söz konusu “beyin fırtınası” sonucunda da “Kriz yönetiminde bizim görüşlerimize başvurusun. 15 Temmuz darbe girişimi sonrası için akıl adamlar komisyonuna benzer bir komisyon

kurulsun. Avrupa Birliği ve ABD’yle ilişkilerin sağlıklı sürdürülmesi önemli” şeklindeki önerilerin benimsendiği söyleniyor.

Anlaşılan o ki, patronlar Külliye ziyaretinden Erdoğan’dan istediklerini bundan sonrada da alacaklarına emin olarak ayrıldılar.

PATRONLAR SOPA GÖSTERDİ: ‘BİZİ DESTEKLEYİN’

Patronların sahne alması sadece bu buluşmadan ibaret değil. Konuşmaya, istemeye ve bastırmaya devam ediyorlar. Bir başka konuşan İTO Yönetim Kurulu başkanı İbrahim Çağlayan’dı. Vergi cezaları, gümrük vergileri, idari para cezaları, SGK ve belediyelerin alacaklarını içeren

yapılandırmaya ilişkin kanun ile ilgili görüşlerini aktaran Çağlayan, patronları rahatlatmak amacıyla atılmasının takipçisi olduklarını vurguladı. Söz konusu kanun hazırlıkları için "Devletimizin bu olağanüstü dönemde ekonomik istikrarın devamına verdiği güçlü desteğin teyit edilmesi açısından da ayrıca önemlidir" yorumunu yaptı.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mehmet Büyükekşi ise TİM Genişletilmiş Başkanlar Kurulu Toplantısı açılış konuşmasında, "Ortaya çıkan istişare atmosferinin hem ihracatımıza hem de ekonomimize önemli katkılar sağlayacağından şüphemiz yok" dedi. Konuşmasında, "Yaklaşık 150 bin kişilik paydaşlarımızı mail ve mesaj yoluyla İstanbul Yenikapı'da düzenlenecek Demokrasi ve Şehitler Mitingi'ne çağırdık" şeklindeki hatırlatmayı da yapan Büyükekşi, İhracat Kredi Garanti Fonu'nun da bir an önce hayata geçmesini belediklerini vurguladı.

PATRONLAR HAVUÇ UZATTI: "SİZİ DESTEKLİYORUZ"

Darbe girişimi sonrasında Erdoğan'dan taleplerini sıralayan patronlar, AKP'ye verdikleri desteğin reklamını yapmayı da ihmal etmiyor. AKP'li yıllarda Türkiye'nin en zengin patronu sıralamasında büyük bir hızla liderliğe yükselen Yıldız Holding Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ülker'in de sosyal medyadan "15 Temmuz darbe girişimi nedeni ile şehit olan sivillerin yakınlarına, işe alımda öncelik tanıyacıklarını" duyurması şaşırtmadı.

Ankara Sanayi Odası (ASO), Cumhurbaşkanlığı himayesi ile Başbakanlık tarafından hazırlanan ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın organize ettiği "Dayanışma Kampanyası"na 2 milyon 500 bin lira ile destek vereceklerini açıkladı. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burkay'ın yaptığı yazılı açıklamada aynı kampanya için 1 milyon liralık destek verme kararı aldıkları belirtildi.

EMEKÇİDEN ZORLA BAĞIŞ ALINIYOR

Patronlar yaptıkları bağışları reklama çevirirken, aynı kampanyaya kamu emekçilerinin katılımı AKP tarafından zorunlu tutuluyor. SoL Haber Portalı geçtiğimiz hafta konuyla ilgili yaptığı haberde, Düzce Valiliği'nin memur statülerine göre miktarlar belirlediğini ve ödeme yapan memurların isim listeleriyle dekontlarını istediğini ortaya çıkardı. "En az olmak" kaydıyla müdürlerden 20 lira, memurlardan 15 lira, işçilerden de 10 lira bağış talep edildi. Düzce İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Talha Cebeci de dekont ve listelerin Düzce Din Öğretimi Şubesi'ne gönderilmesini istedi. Başbakanlık Genelgesi ile başlatılan bağış kampanyasının, emekçilerin fişlenmesine neden olabileceği yönündeki şüpheler de giderek haklılık kazandı.

■ Mümtaz Budak

İŞÇİ CİNAYETLERİ KADER DEĞİL 'FETÖ' İŞYİMİŞ

İŞÇİLERİN CANLARI PAHASINA İÇİNE ATILDIKLARI SÖMÜRÜ DÜZENİ HIZ KESMEDİ. 2016 YILININ İLK YARISINDA BİNİ AŞKIN İŞÇİ İŞYERİ CİNAYETLERİNE KURBAN EDİLİRKEN, "SUÇLU FETÖ" SÖYLEMİ DE PATRONLARIN YENİ CAN SİMİDİ OLDU.

Türkiye'de patronların işçi cinayetleri sicili ve bu konuda son dile getirdikleri mazeretler, AKP ile Gülen Cemaati arasındaki iktidar kavgasından esinlendi ve riyakârlıkta söz konusu kavgayı gölgede bıraktı. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin açıkladığı rapora göre, 2016 yılının ilk yedi ayında 1096 işçi iş cinayetleri nedeniyle hayatını kaybederken, sadece Temmuz ayında da 12'si çocuk 133 işçi yaşamını yitirdi.

'FETÖ YAPTI'

Yüzlerce işçinin ölümüne neden olan Soma işçi katliamının 9'uncu duruşmasında facianın meydana geldiği maden ocağının patronu Can Gürkan'ın sözleri şaşırtmadı. Son günlerde patronların mağdur rolünü oynamak için sığındığı söylemlere Gürkan'ın da sarıldığı görüldü. İddianame

Enerji ve Tabii Kaynaklar Eski Bakanı Taner Yıldız ve Soma Madencilik'in sahibi Can Gürkan

itibariyle bilirkişi raporlarının yanı sıra tanık ve işçi ifadeleri kurları ve ihmalleri gözler önüne sererken, facianın mimarlarından patron Can Gürkan'ın, "Ülkemiz

PKK, DHKPC, FETÖ saldırısı altındadır. Bu örgütler Soma'yı da yapmışlardır" diyerek, 301 işçinin ölümündeki sorumluluğuna ilişkin savunmasını verdi!

Uluslararası sermayeden sümen altı

New York merkezli ABD'li kredi derecelendirme Kuruluşu Moody's ise Ağustos ayının ilk haftasında yaptığı açıklama ile Türkiye'nin yatırım yapılabilir düzeyinde olan notunu değiştirmede açıkladı. Moody's açıklamasında şu ifadeler yer verildi: "Moody's'in başarısız olan darbe girişiminin ardından 18 Temmuz 2016'da duyurduğu değerlendirme süreci halen devam etmektedir. Türkiye takviminde yer alan 5 Ağustos bu nedenle kullanılmamıştır."

'Darbe ve demokrasi' ustası çağlar

YOLSUZLUK VE ŞİKEYLE ANILAN, ASKERİ DARBELERLE YILDIZI PARLAYAN CAVİT ÇAĞLAR'IN SON DİKKAT ÇEKEN İCRAATI DA TÜRKİYE-RUSYA KRİZİNİN SONA ERDİRİLMESİ AMAÇLI ARABULUCULUK OLDU.

Türkiye-Rusya arasındaki krizin şimdilik sona ermesi sürecinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın aracılığını yapan isimlerden birisi de Bursalı patron Cavit Çağlar oldu. Üç dönem DYP milletvekiliği ve devlet bakanlığı da yapan Çağlar, geçmişte Etibank ve İnterbank davalarından yargılanıp cezalandırıldı.

Askerliği süresince süresiz izin kâğıdı alan ve kendisini kurgusal bir üniversitenin mezunu olarak tanıtan Çağlar, 23 yaşında Yapı Kredi Bankası'ndan ilk kredisini aldı ve tekstil patronu haline geldi. Çağlar'ın sermayesini ivmelendirdiği dönem de

Ecevit hükümeti ile başlayıp, MC ve ardından darbe ile sonlanan 1977-1980 dönemi oldu. Askeri darbe yıllarında 30 şirketin ve 16 binin üzerinde işçinin yer aldığı Nergis Holding'in patronu olan Çağlar, 1982'de de Bursaspor Başkanı sıfatıyla, şikeyle Türkiye kupası al-

dırdığı iddialarıyla gündemdedi. 16 Mart 1999'da ise Abdullah Öcalan, Çağlar'ın üzerinde haciz bulunan uçağı ile yurt dışından getirildi. 2001'de cezaevine konulan Çağlar, 6 Şubat 2002 de tahliye edildi. Türkiyeli patronlar için örnek bir hayat yaşayan Cavit Çağlar, son olarak Türkiye-Rusya krizinin sona erdirilmesi amaçlı arabuluculukla bir kez daha kamuoyunun gündemine geldi.

Rio 2016: Madalyonun öteki yüzü

PARANIN VE ULUSLARARASI SERMAYENİN EGEMENLİĞİ ALTINDA OLİMPİYAT MEŞALESİ ÇOKTAN SÖNMÜŞ DURUMDA. BREZİLYA HALKI BAŞKENTLERİNDEKİ OLİMPİK ORGANİZASYONU PROTESTO EDERKEN FAZLASIYLA HAKLI.

Bu yıl, Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde gerçekleştirilen 2016 Olimpiyatları, 5 Ağustos'ta görkemli bir açılış ile başladı. Aynı gün, Brezilya halkı da Favelalardan çıkarak, mevcut hükümetin yarattığı baskı ortamını ve 11 milyar dolarlık olimpiyat bütçesini protesto etmek için sokaklara döküldü.

Maracana Stadyumu çevresinde, Barra da Tijuca ve Rio merkezinde binlerce insanın katılımı ile gerçekleştirilen protestoların hedefinde, yolsuzluk iddiaları sonucu başkanlık görevinden uzaklaştırılan Dilma Rousseff'in yerine, geçici olarak atanan Michel Temer ve uyguladığı politikalar vardı.

"Fora Temer" (Temer Defol) sloganı etrafında bir araya gelen sendikalar, öğrenci örgütleri ve çeşitli siyasi partiler, son dönemde sağlık ve eğitim alanında gerçekleştirilen gerici düzenlemelere karşı ve Rio 2016 için ayrılan bütçeyi protesto etmek için, Olimpiyatların aç-

ılış tarihi olan 5 Ağustos'ta ülkenin her yerinde sokağa çıktılar. Uzun zamandır hükümetin uyguladığı özelleştirme politikalarını protesto eden Brezilya halkına göre, RIO 2016 sadece ülke sermayedarlarının çıkarlarına hizmet edecek bir organizasyon, yoksul halk için ise daha fazla sömürü ve baskı anlamına geliyor.

SIYASİ VE EKONOMİK KRİZİN ORTASINDA OLİMPİYATLAR

Brezilya ekonomisi dünya ülkeleri arasında 7. sırada yer alıyor ve BRICS ülkeleri arasında yer alması sebebi ile uluslararası sermaye içerisinde önemli bir konuma sahip. İşçi Partisi (PT) hükümetleri döneminde, Güney Amerika ülkeleri ile oluşturulan birçok ekonomik anlaşmanın yapılmasında ve ekonomik örgütlerin kuruluşunda öncü bir rol üstlenerek, kıta ekonomisinin belkemiğini oluşturmayı başarmıştı.

Her ne kadar PT döneminde işsizlik ve yoksulluk oranlarında düşüş kayde-

dilmiş olsa da, Lula de Silva ve Dilma Rousseff hükümetleri döneminde ekonomik alanda atılan adımların piyasalaşmaya karşı önemli değişiklikler yarattığı söylenemez. Nitekim 2011 yılından bu yana yaşanan ekonomik bunalımlar Dilma hükümetini özelleştirme politikası izlemeye ve halkın sosyal haklarını yavaş yavaş elinden almaya yöneltti. Ülkede bugün yaşanmakta olan siyasi çalkantılar, PT'nin 13 yıllık iktidarı boyunca, piyasa karşıtı politikaları radikal bir şekilde uygulamayı bilinçli olarak tercih etmemesinden ileri geliyor. 2016 yılı başlarında, Dilma hükümetine karşı yöneltilen yolsuzluk suçlamaları sonucu 150'den fazla senato üyesi ve milletvekili soruşturma altına alındı, Dilma Rousseff ise başkanlık görevinden 180 günlük bir süre için uzaklaştırıldı. Dilma'nın yerine geçici olarak atanan sağ parti başkanı Michel Temer'in ise halihazırda bulunan yolsuzluk suçlamaları ve sağcı politikaları nedeni ile başkanlığı halk tarafından

kabul görmüyor.

Bu koşullar altında Olimpiyat hazırlıklarına başlayan Brezilya hükümeti, 6 milyar dolar olarak öngörülen fakat 11 milyar dolara ulaşan olimpiyat bütçesinin %40'ını kamu fonundan para aktararak karşıladı. Bu durum birçok kesimden büyük bir tepki aldı. Çünkü her ne kadar medya "Muhteşem şehir Rio" algısını yaratılabilmek için ülkedeki yoksulluğu gizleme çabasına girse de, Brezilya hükümeti, Olimpiyatların başlamasına 50 günden az bir zaman kala bizzat "Felaket Durumu" içinde olduklarını ilan etmişti. Bir diğer deyişle Brezilya devleti, ekonomik kriz dolayısıyla hiçbir sosyal hak ve hizmeti yerine getiremeyecek bir durumda. Bu durum ülke ekonomisinin son yıllarda yaşadığı krizin boyutlarını anlamak için yeterli. Öte yandan, olimpiyat binalarının inşaatı sırasında milyonlarca dolar harcandı. Üstelik Favelalarda yaşayan en az 4120 aile o bölge Olimpiyat sahası olarak kabul edildiği için zorla evlerinden atıldı.

Olimpiyat sahalarının hazırlığı için, geçen yıl yoksul mahallelerin yıkılması ile oluşturulan alan, olimpiyatlar sona erdiğinde, lüks konutların yer aldığı bir semte dönüştürülerek rant kapısı haline getirilecek. Evlerinden atılmış olan ailelerin ise şehir merkezinden uzakta yer alan konutlara yerleştirilmesi planlanıyor. 17 gün sürecek olan RIO 2016'nın kazananları henüz belli değil fakat birçok kesim Olimpiyatların sermaye sınıfına kazandıracığı milyonlar konusunda hem fikir.

Bir diğer başlık ise "güvenlik sorunu". Olimpiyatlar sırasında olası bir terör eylemi ya da yaşanabilecek bir güvenlik sorunu için, Brezilya hükümeti, yüksek teknolojiden faydalanan ISDS (International Security and Defense System) isimli bir İsrail şirketi ile anlaştı. İsraili güvenlik şirketi, Filistin halkına karşı işlenen savaş suçlarının sembolü olarak biliniyor. İsrail karşıtı "Stop the Wall" örgütünün temsilcilerinden Filistinli Jamal Juma, ISDS'nin olimpiyatları savaş suçlarını temizlemek için kullanacağını ileri sürüyor. Bu zamana kadar, "güvenlik önlemleri" adı altında halka karşı uygulanan polis terörü ve saldırılar ise ciddi boyutlara ulaşmış durumda. Bir diğer tehlike ise, Olimpiyatlar süresince alınan güvenlik önlemlerinin Temer hükümeti tarafından halka karşı baskıyı daha da artırmak adına kalıcı hale getirilmesi olasılığı. "Terör Karşıtı Yasa" adı altında Olimpiyatlar süresince uygulamada kalacak olan güvenlik yasası kapsamında polise verilen yetki daha da artırılmış durumda.

Ülkede ve özellikle Rio kentinde yaratılan baskı ortamı halkın huzursuzluğunu daha da artırıyor. Bu durum, uzun süredir ülkede yaşanan ekonomik ve siyasi krizin bedelini ödemekte olan yoksul Brezilya halkının her geçen gün daha kalabalık ve örgütlü bir şekilde sokaklara çıkmasına sebep oluyor.

ÜLKE ÇAPINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN PROTESTOLARA GÜÇLÜ BİR KATILIM GÖSTEREN BREZİLYA KOMÜNİST PARTİSİ GENÇLİĞİ'NİN 5 AĞUSTOS'TAKİ EYLEM ÇAĞRISI:

Olimpiyatlar kimin için?

Rio de Janeiro kentinde gerçekleştirilecek olan Olimpiyatların başlamasına bir hafta kaldı. 2009 yılında, şehrin böyle büyük bir spor organizasyonu-na ev sahipliği yapacağını açıklanmasından beri Rio de Janeiro şehri ile eyaletinin belediye başkanı ve valileri mutluluktan uçmaktalar. Ancak bu coşku, şehirdeki ve eyaletteki halk kitlelerinin çıkarları ve heyecanı ile uyuşmamaktadır.

Şehrimiz ile eyaletimizin siyasi temsilcilerinin kampanyalarındaki (geçici olduğu söylenen devasa özel finansmanlar içeren siyasal kampanyalar) Olimpiyat mirası söylemi ile propagandaları ve vaatlerinde Olimpiyat Oyunları'nın Rioluların tarihsel sorunlarının-ulaşım, güvenlik, altyapı, eğlence, şehir erişim- kökten çözümü olacağını iddia ettiler.

Ancak, bu ana kadar gördüklerimiz şunlar oldu: Halkımızın pek çok hakkının ihlal edilmesi, ailelerin zorla yerinden edilmesi, sosyal alanlar yerine Olimpiyat Oyunları'na yapılan yatırımlara öncelik verilmesi, Rio de Janeiro'da oyunlar boyunca olağanüstü hal ilan edilmesi (Oyunların sponsorlarına ait olmayan hiçbir ürünün satılmaması, toplu ulaşım araçlarını yalnızca oyunları izlemeye gidenlerin kullanabilmesi). Karşımıza çıkan soru şu: Olimpiyatlar kimin için?

Farklı spor dallarından yarışmaların tek bir uluslararası etkinlikte gerçekleştirilmesini temsil eden Olimpiyatlara bu yüzden değil, halkın çıkarlarına ters düşerek sadece büyük uluslararası tekelin kârlarına hizmet edeceği için karşı çıkılmalıdır.

Rio de Janeiro'yu vuran ekonomik kriz bize gösterdi ki Olimpiyatların sponsorlarının kârları eğitimden daha önemlidir, halk restoranları kapanmaktadır, ücretsiz öğrenci ulaşım kartına çeşitli kısıtlamalar getirilmektedir, memurların maaş ödemeleri gecikmektedir ve her geçen gün artan işsizlikle birlikte gençlik çalışma hayatından dışlanmaktadır.

Olimpiyatları gerçekleştirmek Eyalet Hükümeti ile Belediyenin temel siyasi önceliği haline gelmiştir, ancak Olimpiyatları gerçekleştirmenin bedeli

nedir? İşçiler ve gençlik bu maliyeti ödemek zorunda değildir. Sağlık, eğitim ve şehre erişim hakkı öncelikli olmalıdır! Uluslararası ölçekte bir spor etkinliği olması gereken Rio de Janeiro Olimpiyatları ulusal ve uluslararası büyük sermayedarların çıkarlarına hizmet eden bir iş sahası haline gelmiştir ve büyük ölçüde Rio halkı tarafından karşılanmaktadır.

Olimpiyatların hazırlıklarının yapıldığı şu günlerde, Rio de Janeiro şehri güvenlik gerekçesiyle olağanüstü hal altında bulunmaktadır. Biliyoruz ki güvenlik endişesi bunun ötesine geçmekte, Temer'in müttefiklerinin manevraları sonucu düşen bir önceki Dilma hükümetinden miras kalan, meşru siyasi mücadeleyi terörizm olarak niteleyen "Antiterörizm Yasası" ile toplumsal aktivistleri terörist olarak etiketlemeyi içermektedir.

Ne olursa olsun, biz olağanüstü halin çalışanlara karşı getirdiği derin hak ihlalleriyle mücadele edeceğiz. UJC, gençleri 5 Ağustos'ta Copacabana'da gayri meşru Michel Temer hükümetini protesto etmek üzere, halka ait olmayan Olimpiyatların ne pahasına olursa olsun

gerçekleştirilebilmesi amacıyla haklarımızın elimizden alınmasına ve yaratılan felaket ortamına karşı sokağa çıkmaya çağırılmaktadır. Şehrin, gençliğin şehri olması için verilecek olan mücadele sokak eylemlerinden geçmektedir. Sokakların fethedilmesi Halk İktidarının inşaatı ve sosyalizme geçişin kaçınılmaz yoludur.

TEMER İSTİFA!

5 AĞUSTOS MÜCADELE GÜNÜDÜR!

MÜCADELE SUÇ DEĞİLDİR!

OLİMPİYAT MUSİBETİNE HAYIR!

HİÇBİR HAKKIMIZDAN VAZGEÇMEYİZ!

BURJUVAZİNİN SALDIRILARINA KARŞI GENÇLİĞİ BİRLEŞTİRELİM!

UJC-RJ Eyalet Koordinasyonu

KAPİTALİZMİN KRİZİNE, BURJUVA DEMOKRASİSİNİN TIKANIŞINA YANIT

İki faşist darbe

12 MART VE 12 EYLÜL ASKERİ DARBELERİ DÜZENİN YAŞADIĞI SİYASAL VE EKONOMİK KRİZLERİ EGEMEN SINIFLARIN ÇIKARLARI DOĞRULTUSUNDA ÇÖZMEK İÇİN YAPILMIŞTIR.

12 Mart 1971 tarihindeki askeri darbe, egemen sınıfların parlamenter iktidarında yaşadığı krize çare bulmak, güçlenen toplumsal muhalefeti bastırmak ve ekonomide derinleşen bunalımı gidermek, bir başka deyişle yaşanan yönetme krizini çözmek için yapıldı.

15 - 16 HAZİRAN'A SERMAYENİN YANITI

12 Mart öncesinde, geniş emekçi kesimleri içine alan ve giderek büyüyen toplumsal uyanış ve işçi sınıfının güçlenen sendikal mücadelesi düzen için tehlikeli boyutlara ulaşmıştı. Özellikle işçi sınıfının 15-16 Haziran 1970'deki görkemli çıkışı burjuvaziyi ciddi biçimde tehdirgin etti. Egemen blok, 1961 Anayasası ve bu anayasanın düzenlediği hak ve özgürlüklerin Türkiye için lüks olduğu, bir başka söylemle ülkenin ekonomik gelişmişlik düzeyine göre çok fazla sosyal haklar tanıdığı, sosyal hakların bir kısmının geri alınması gerektiği propagandasını uzun süredir yapmaktaydı.

Öte yandan 1970'li yılların başında, temel olarak ticaret ve sanayi sermayesi ve büyük toprak sahiplerinden oluşan egemen blok içerisinde içe dönük sermaye birikimi sürecinde izlenecek politikalar ve dış finansman sorunu türünden genel ve yapısal ekonomik problemlerin çözümü konusunda çıkar farklılıkları vardı. Bu durum sermaye güçleri ve bu güçlerin parlamento-daki siyasi temsilcileri arasında bölünmelere yol açtı. Yönetenlerin birliği ve siyasal iradesi zayıfladı.

Ayrıca, ordu içinde bir "sol cunta" (Avcıoğlu-Madanoglu cuntası)

oluşmaktaydı, 12 Mart'ın acil geliş nedenlerinden biri, bu cuntayı tasfiye etmekte.

12 Mart'ta düzen partilerinin desteği ile oluşan hükümet kitle hareketlerini bastırdı, "sol cunta" tasfiye edildi, çok sayıda solcu ve ilerici aydın tutuklandı, TİP, Dev-Genç, Öğretmenler sendikaları kapatıldı. THKP ve THKO önderleri katledildi. 1961 Anayasası'nda yapılan değişiklikler ile hak ve özgürlükler alanında kısıtlamalara gidildi.

12 MART'TAN ÇIKIŞ

12 Mart rejiminin siyasi ve ekonomik programı uzun süreli etkili olamadı, egemen blok içinde yaşanan bunalıma da çare olamadı. 12 Mart'ın işçi ücretlerinin düşürülmesi ve tarımdan sanayiye kaynak aktarılmasına dayanan ekonomik programı iki yıl uygulanabildi. Bunun en büyük nede-

ni 1970'li yılların başlarında Türkiye kapitalizminin gelişmişlik düzeyinin iç pazara dayalı sermaye birikim sürecinin imkânlarını henüz tüketmemiş olmasıdır.

12 Mart uyguladığı şiddet ve teröre karşı solu tasfiye hedefinde de başarılı olamadı. 1971 devrimci direnişi eksikliklerine rağmen toplum içinde solun saygınlığını büyüttü, işçi sınıfı ve toplumsal muhalefeti oluşturan bütün unsurlar mücadelelerini, 12 Mart rejiminin 1973'de yapılan seçimler ile sona ermesiyle birlikte güçlendirerek devam ettiler.

12 EYLÜL: CUMHURİYETİN TASFİYE SÜRECİNİN BAŞLANGICI

Egemen bloğun çıkarları; 1973-80 arasında hızlanan sermayenin yoğunlaşmasına bağlı olarak egemen blok içerisinde tekeller sermayenin güçlenmesini, dış pazarlara açılmayı başa alan stratejilerin yürürlüğe konarak mevcut ekonomik modelin değiştirilmesini ve bunun önündeki en büyük engelini, başta işçi sınıfının ekonomik mücadelesi olmak üzere, toplumsal muhalefetin gücünün kırılmasını gerektiriyordu. Bu durum 24 Ocak ve 12 Eylül'ün koşullarını hazırlıyordu.

İç dinamiklerin yanı sıra, 12 Mart ve 12 Eylül askeri darbelerinin gerçekleşmesinde dış dinamik olarak emperyalizmin katkısı ve onayı da belirleyici unsurlardandı. 1960-1970 döneminde birçok ülkede gerçekleşen darbelerin arkasında ABD'nin desteği vardı. Aynı yıllarda, komünizmle mücadele stratejisi çerçevesinde aralarında Türkiye'nin de olduğu birçok kapitalist ülkede ABD ve NATO, antiemperyalist ve sosyalist eğilimli muhaliflere ve hareketlere karşı paramiliter örgütler (özel harp dairesi/gladio) yaratıyor, ordunun düzen karşıtı kesimlerle mücadele etmesine dönük bir dizi eylem ve operasyon yürütüyordu. Bu kapsamda, Türkiye'de de 12 Eylül darbesi ABD başkanına "bizim oğlanlar becerdi" denilerek bildiriliyordu.

1970'li yıllarda dünya kapitalizmi kâr oranlarının düşme eğilimine karşı neo-liberal ekonomik programları

uygulamaya başlamıştı ve bu politikalar tüm kapitalist ülkelere emperyalist merkezler tarafından önerilmekteydi. Benzer şekilde aynı yıllarda, Türkiye’de sermayede mevcut ekonomik modelin değişmesi gerektiğini, içe dönük sermaye birikim sürecinin tıkanıp, artı-değer oranının yükseltilmesini öne alan politikaları açıkça savunmaya başlamıştı. Mevcut birikim sürecinde yaşanan tıkanıklığın yanında, sınıflar arası mücadelenin de keskinleşmesiyle ekonomik ve siyasal kriz koşulları baş göstermişti. Bu yıllarda yaşanan kriz her bakımdan sınıfsal ve toplumsal boyutları olan çok katmanlı bir yapı görünümündeydi.

İşçi sınıfının güçlü sendikal mücadelesi ve güçlü bir toplumsal muhalefetin varlığı siyasal yapının ve ekonominin, düzen güçleri tarafından yeniden düzenlenmesinin önünde ciddi bir engeldi. 1980 sonrası düzenlemelerinin hayata geçirilmesi ve devamının getirilebilmesi ancak 12 Eylül darbesiyle mümkün olabildi. 1980’den itibaren Türkiye’de yaşanan dönüşüm hem dünya genelinde kapitalist ülkelerde yaşanan emek düşmanlığı ve toplumsal olana düşmanlıkla belirlenen dönüşümün bir parçasıdır; hem de tekelci sermayenin, hızla emperyalist kapitalist sistemin bu yeni sürecinin bir parçası olma isteğinin sonucudur.

12 Eylül’den hemen önce yürürlüğe konan 24 Ocak 1980 kararları ekonomik paketi, işçi sınıfının ve diğer emekçi kesimlerin ekonomik ve siyasal kazanımlarını sadece geçici olarak bastırılmasını değil, kalıcı bir biçimde geriletmesini hedefliyordu. 12 Eylül bunu 12 Mart’tan aldığı dersle oldukça kararlı bir biçimde yerine getirdi. 12 Eylül rejimi siyasi projesinin yanı sıra, iktisadi programını da sürdürmek için bir önceki dönemin kadrolarını transfer etmiş, onlarla çalışmıştır. 20 yıldır burjuvazinin başını ağrıtan 1961 Anayasası’ndan kurtulmak da bunun bir boyutudur.

CUMHURİYETİ KURTARMAK?

1970’li yılların ikinci yarısı, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin büyük bir güç ve ivme kazandığı, genel olarak emekçi kitlelerin örgütlenme ve mücadele yeteneklerinin dikkate değer bir gelişme gösterdiği yıllardır. Bununla birlikte, sosyalist hareketin ve solun kitlesel gücünün arttığı, sendikal mücadelenin ve toplumsal muhalefetin önemli mevziler kazandığı bu dönemde, işçi sınıfımız devrimci bir atılım gerçekleştirebilecek bir siyasal örgütlülüğe ulaşmamış, dolayısıyla, siyasi iktidarı almaya yönelik ciddi bir girişimi de gündemine getirememiştir.

Türkiye’de 1980 krizinin ardından benimsenen saldırgan sermaye politikaları, daha sonraki on yıllarda hızlanarak ve daha kapsamlı olarak hayat bulmuştur. 12 Mart ve 12 Eylül askeri darbeleri düzenin yaşadığı siyasal ve ekonomik krizleri egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda çözmek için yapılmıştır. Dolayısıyla, krizin diyalektik bir rolü

12 EYLÜL DARBESİ İLE CUMHURİYET ALTMİŞ YILA YAKIN SÜREN TARİH DİLİMİNİ KAPATILAN ÇÖKÜŞ SÜRECİNE GİRMİŞ, CUMHURİYETİN DEĞERLERİ İÇİ BOŞALTIYOR ORTADAN KALDIRILMIŞTIR.

olduğu söylenebilir; kriz, sermayenin çelişkilerinin hem somut bir sonucu, hem de bu çelişkilerin geçici ve kısmi olarak üstesinden gelmenin bir aracı olmuştur.

12 Eylül, her şeyden önce, Türkiye kapitalizminin kendi varlığını garantiye alabilmek için ilerici toptan tasfiye kararıdır. 12 Eylül’de yüzbinlerce sosyalist, solcu, ilerici gözaltına alındı; yaynevleri ve gazeteler kapatıldı; kitaplar toplandı ve toplumsal muhalefet üzerine büyük şiddet, baskı ve işkence uygulandı. Bu dönemde siyasi partilerin tamamı kapatıldı; DİSK’in faaliyetlerine son verildi; üniversitelerin özerkliği YÖK’ün kurulması ile ortadan kaldırıldı.

Bu darbe sadece askeri değil, aynı zamanda sınıfsaldır, solun ve işçi sınıfının mücadelesine karşı yapılmış bir darbedir. Bu darbe hem ABD hem Avrupa emperyalizmini arkasına almış, her boy ve her türden gericiyi heyecanlandırmıştır. Ve 12 Eylül, sınıf temeli belirsiz, bir asker vesayetinin değil, piyasanın önünü açmıştır.

12 Eylül darbesi ile Cumhuriyet altmış yıla yakın süren tarih dilimini kapatarak çöküş sürecine girmiş, Cumhuriyetin değerleri içi boşaltılarak ortadan

kaldırılmıştır. Cumhuriyetin biraz da gecikmiş kapitalistleşmenin zorunlu bir sosyal-ekonomik desteği olarak benimsediği kamuculuk; piyasa ekonomizmi fetişizmi ve özelleştirmeler ile son bulmuş, emperyalist sistem içinde ve sosyalist ülkelerin varlığını da fırsat bilen bir reel politikayla ifade edilen bağımsızlık ilkesi; emperyalizmin istekleri doğrultusunda tam boy bağımlılık ilişkisi içinde yok edilmiştir. Laiklik ise; 12 Eylül’ün generalleri tarafından zorunlu din dersi, imam hatip okullarının yaygınlaştırılması ile başlatılan uygulamalarla ve daha sonraki yıllarda Türk-İslam sentezine dayanan daha kapsamlı politikalarla da derinleştirilerek ortadan kaldırılmıştır. Düzenin temel direklerinden biri dinci gerici olmuştur ve Türkiye her düzeyde tarikat koalisyonları tarafından yönetilen bir ülke haline getirilmiştir.

İddiasını Cumhuriyeti kurtarmakla tanımlayan 12 Eylül darbesi Cumhuriyet’in tasfiye sürecinde son etabın açılışını yapmıştır. 36 yıl sonra 15 Temmuz’da gerçekleşen darbe girişimi ise dinci gericiğin toplum ve devlet içinde ulaştığı gücün açık bir göstergesidir.

Okuma önerileri

Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi, Cilt 7, İletişim Yayınları, 1988.

Tevfik Çavdar, **Neoliberalizmin Türkiye Seyir Defteri**, Yazılama Yayınevi, 2013, İstanbul.

Erbil Tuşalp, **Bin Belge**, Yazılama Yayınevi, 2014, İstanbul.

Çetin Yetkin, **Türkiye’de Askeri Darbeler ve Amerika**, Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları, 1995.

G. Doğan Görsev, **12 Eylül Anıları**, Yazılama Yayınevi, 2015.

Yalçın Küçük, **Türkiye Üzerine Tezler-4 (1908-1998)**, Tekin Yayınevi, 1990.

Öğüt

Sor kendine, nefesini verebilir misin
barbarın urganıyla boğazlanmış fidana;
kıyımlarda, kanlı bayırlarda
yapayalnız kalmış bir çocuğu
kurtarmak için zulmün pençesinden
can pahasına
'dişe diş direniş' diyebilir misin?

Sor kendine, işkencede
omzu kırılana kol
kolu keşilene el
eli ezilene yumruk olabilir misin?

Yağmalanan emeğe, zincirlenmiş bileğe
yasaklanan dileğe
bağrını kın, hıncını kıvılcım
tutkunu yangın kılabilir misin;
sor kendine, öfkeye kanat, acıya kuvvet
mazluma kalkan durabilir misin;
pusuya düşmüş halka
umudu çalınmış yurda
ihamet çelmesi derde
'feryadı isyan' olabilir misin?

Yüreğini emziren duygu
aynı gözün ikirciksiz bakışıyla
aynı canda aynı düşün bulanıksız akışıyla
ışıldıyorsa
bekleme, katıl cengimize!

Pürüzlü, ikiyüzlü
dolambaç ağızlıysa eğer
sana can taşıyan nabız
çıkart at göğsünden o yüreği
savul
uzak dur bizden
korkunu kuşkunu sıçratma sevdamıza!

Nihat Behram / Temmuz 16